

Äärmuslikult avameelne Aunaste

„Viis aastat peidus” on äärmuslikult avameelne raamat teletäht Maire Aunaste elust Ameerika Ühendriikides. „Ilma nende viie aastata ei oleks ma see, kes ma olen. Ilma Ameerikas saadud elukogemusega poleks ma täna enam tõenäoliselt ajakirjanikki. Mida rohkem komistada ja püsti tõusmist õppida, seda rohkem on teil lootust ühel heal päeval oma tõelise minaga kokku saada,” ütleb Aunaste raamatus. Vt lk 11.

RAAMAT

EESTI KIRJASTUSTE LIIDU AJALEHT

Nr 9 (32) 18. september 2008

kommentaar

Kuldaväärt kapital

Eelarve raharapsimist jälgides ei saa enam üldse aru, kui palju siis riigil järgmisel aastal raha on. Kui palju ja kelle arvelt tahetakse kokku hoida, kuhu raha suunata, millest loobuda? Ja veel – kuhu siis ikkagi meie eduka riigi raha äkki kadus? Või kas üldse kadus?

Raha on nüüd kõigil puudu. Palju puudu. Valimislubadused vajavad ju täitmist. Mis sest, et on kohati üle jõu käivad. Pöörlevas poliitilises tuulispasas määrab otsustajate oskus ja tahe seista vastu asjatundmatusele.

Kes praegu kultuuri kaitseb?

Kultuurkapitalil väänatakse käed selja taha, tahtes lihtsalt ära võtta suur tükk seadusega neile kuuluvat raha. Eelnevalt on ajakirjandus loonud kuvandi, justkui kultuuriinimesed ainult reisivad eraldatud stipendiumide eest. Kuigi tegemist oli vaid kahetsusväärsete üksikjuhtumitega.

Aga mõelda vaid, kirjanikud sõandavad arvuteid osta! Piinlik on kirjaniike ees, kelle nimed ajalehes kui häbi-posti pandi. Kuid mul on hea meel, et arvutiostuks raha saanud kirjanikud saavad edaspidi oma teoseid luua kaas-aegselt, mitte jumal-teab-mis-ajast-pärit arvutiga, kus väärt tekst võib ühel hetkel lihtsalt olematuks muutuda.

Kultuurkapital on minu arvates üks demokraatlikumaid riigi raha eraldamise asutusi Eestis. Nii läbipaistvat süsteemi sihtkapitalide liikmete valimisest kuni eraldatud stipendiumide avalikustamiseni annab otsida.

Muidugi on aastate jooksul olnud märgata näiteks kas või kirjanduse sihtkapitalis Tartu-perioodi (kus raha jagasid peamiselt tartlased, eelistades silmnähtavalt oma kaaslinlasi) või aastast loomestipendiumi loojale, kes juba ammu pole suuteline looma jmt.

Olen ise mitu korda vihastanud kunsti sihtkapitali peale, kus raiutakse aastast aastasse: raamatute kujundamist, lasteraamatute illustreerimist ei toetata.

Lisaks iga-aastasele rahajagamisele peaks senisest rohkem mõtlema Kultuurkapitali kaasajastamisele, jaotamisepõhimõtetest kuni kantseleitööni. Kuid keegi ei tohi lihtsalt niisama Kultuurkapitali kohta rumalaid otsuseid teha.

Kultuurkapitali nõukogu esimees on kultuuriminister. Kas tema saab aru, kui kuldaväärt kapitali ta juhib?

Tiina Tammer

kirjastuse Tänapäev juht

10. septembril esitleti kaupluses Rahva Raamat „TEA entsüklopeedia” 1. köidet. Pildil tutvustavad raamatut TEA entsüklopeedia kolleegiumi esimees akadeemik Peeter Tulviste ja TEA Kirjastuse juhatuse esimees Silva Tomingas. „Infotehnoloogia võimalused ja teadmised, eriti loodusteaduste valdkonnas, on nii oluliselt muutunud, et on tõesti aeg ja vajadus uue entsüklopeedia järele,” ütles Peeter Tulviste. Foto Annika Haas

uudis

„Tuule vari” nüüd ka eesti keeles

Kirjastuselt Varrak on ilmunud tänapäeva ühe kõige edukama hispaania kirjaniku Carlos Ruiz Zafóni romaan „Tuule vari”, mis on tänaseks tõlgitud juba rohkem kui kolmekümnesse keelde ning selle raamatuga võrdset müügiedu on hispaaniakeelsete autorite teostest nautinud vaid Marquize „Sada aastat üksindust” ja Cervantese „Don Quijote”.

Raamat jutustab loo Daniel Semperest, kelle tema vanaraamatukaupmehes isa viib Unustatud Raamatute Surnuaeda – salapärasesse raamatukogusse, mida hoiavad elus Barcelona haruldaste raamatute kaupmehed, ning kuhu on varjule toodud raamatud, mille maailm on unustanud.

Eesti Kirjastuste Liidu juhatuse valimised

Eesti Kirjastuste Liit valis 11. septembril toimunud üldkogul uue juhatuse. Juhatuses jätkavad Kadri Haljamaa kirjastusest Koolibri, Triin Soone Rahvusraamatukogust, Aivar Leštšinski kirjastusest Avita ja Priit Maide kirjastusest Varrak. Uue liikmena alustab tööd Sirje-Mai Pihlak kirjastusest Ilo.

Juhatuse esimehena jätkab Kadri Haljamaa.

Raamatunäitus ootab huvilisi

Eesti Kirjastuste Liidu ja Rahvusraamatukogu koostööna valminud näitus „Raamat Eesti Vabariigile” lahti-olekut raamatukogu peanäitusesaalis on pikendatud kuni 27. septembrini.

Olete oodatud külastama!

RAAMAT

Väljaandja Eesti Kirjastuste Liit © EKL 2008

Trooja hobusega kirjandustundi

Krista Kumberg

Haapsalu Lasteraamatukogu

Eesti Lastekirjanduse Keskuses sai augustis näha-kuulda Ameerika Ühendriikide kirjandusõpetajat Jason Finn'i. Tema loeng kandis intrigeerivat pealkirja „Kuidas müüa lugemisarmastust”.

Finn ei viibinud Eestis esmakordselt. Aastatel 2005–2006 õpetas ta Nõo koolis inglise keelt. Ta ei tegele grammatika õpetamisega ja andis õpilastele väga töömahukaid ülesandeid (näiteks planeerida viiepäevane reis New Yorki koos vaatamisväärsuste, ööbimise, transpordi ja kõige selle maksumusega).

Finni esinemispartner oli arvuti. Selle abiga manas ta kuulajate silme ette kõigepealt Ameerika suurte raamatupoodide kodulehekülgi ja sellelt

noovitavaid maailma hinnatuimate raamatute edetabeleid. Nii asjatundjate kui ka lugejate koostatud pingridu. Ehmatavalt paksud raamatud olid.

Siis nokkis Finn netist nimekirja popiidoli lugemisvarast. Kuhu kuulusid kasutamishendid, kindla suunitlusega ajakirjad, ja ka raamatud.

Järgmiseks kõneles Finn tõsise luule teest lapseni. Ta rääkis eksperimendist, kus luuletust kuulates pidi iga õpilane märkima välja sõnu ja/või väljendeid, mis talle meeldisid, arusaamatuks jäid või temas küsimusi tekitasid. Nende kaudu jõudis õpetaja omal moel luuletuse analüüsini, mida iga õpilane sai isiklikult võtta.

Järgnesid lõigud ühest kui teisest teismeliste raamatust teemadel, mis sellele eale ka tõesti korda lähevad. Etteleotud lõigule lisandus muusika. Õpilased jätkasid teemat. Finni mee-

lest on parim, kui lapsed loetu põhjal midagi uut loovad.

Finni sõnum oli selles, et õpetaja peaks õppima kasutama tehnikat ja kunsti kui sõpru, mitte vaenlasi, et nende abil julgustada ja ergutada lapsi lugema. Finn toob laste oma maailma klassiruumi ja lõhub piirid selle ning ilukirjanduse vahel. Näidete põhjal võib arvata, et „lugemisarmastuse müümine” sel moel tal ka edukalt toimub ja toimib. Ja küsimus on kahtlemata ka kirjandusteose valikus.

Loengu ajal kangastus mulle mitu korda meie kirjandusõpetaja skeptiline näoilme. Hm, „Meelise” järgi muusikat luua!? Võtta Tammsaare teose asemele Sass Henno „Mina olin siin”?

Üht asja kinnitas Jason Finn'i juhtum nüüd küll. Kui kirjandusõpetajal silmad säravad ja kõik see, mis ta teeb, talle enesele korda läheb, siis läheb see korda ka teismelisele.

Boriss Sokolov külastas Eestit

Augusti lõpus käis Eestis tuntud Vene kirjanik, ajaloolane ja kirjandusteadlane Boriss Sokolov, kelle raamatu „Parun Ungern. Must ratsanik” eestikeelne tõlge nägi äsja trükivalgust kirjastuse Argo vahendusel. Veel kaks tema raamatut – „Lenini naised” ning „Okupatsioon: tõde ja müüt” – on Argos peagi ilmunud. Varem on Boriss Sokolovi teostest (aga neid on tal koos tõlgetega juba üle 50!) eesti keeles erinevates kirjastustes ilmunud Lavrenti Beria ja Vassili Stalini elulood ning uurimus Talvesõjast. Intervjueris **Andres Adamson**.

Teil on väga põnev ja laiahaardeline teaduslik ja loominguline taust ning töötate kirjanikuametis kõrval õppejõuna. Millest selliseid erinevad huvivid?

Mind kiskus juba varasest noorusest teadusesse, arvatavasti seetõttu, et minu vanaisa oli arstiteadlane. Muide, tal oli kõige otsesem seos Eestiga, sest lõpetas Tartu (tollal Jurjevi) ülikooli. Esimese maailmasõja ajal evakueeriti ülikool Voroneži ja koos ülikooliga lahkus ka minu vanaisa.

Mul on tulnud mitu korda vahetada teadusvaldkonda. Moskva ülikooli lõpetasin majandusgeograafina, kuid ei töötanud sellel erialal päevagi, sest mõistsin juba tudengina, et majandusgeograafia pole teadus. Ajalookandidaadiks sain etnograafia erialal, tegelesin tollal briti päritolu rahvastega. See oli veel enne perestroikat. Nüüd, muide, olen naasnud selle eriala juurde, töötan sotsiaalse antropoloogia professorina. Ent juba lapsepõlvest peale huvitusin hoopis teistest asjadest – sõjaajaloost ja vene kirjandusest. Eriti armastasin Mihhail Bulgakovi loomingu. Ja lõpuks muutusid need huvialad minu tegelikeks elukutseteks.

Doktoridissertatsiooni kirjutasin Bulgakovi romaani „Meister ja Margarita”. See oli esimene Bulgakovile pühendatud doktoritöö Nõukogude Liidus ja Venemaal. Hakkasin seejärel raamatuid kirjutama. Esiteks Bulgakovi biograafia, siis üpris mahukas „Bulgakovi entsüklopeedia”, hiljem veel

mõned teosed samal teemal. Mul on raamatuid ka teistest vene kirjanikest, peamiselt muidugi minevikusuurtest, ent ka praegustest – näiteks minu sõbrast Vladimir Sorokinist, kahtlemata kõige väljapaistvamast kirjanikust tänapäeva Venemaal üldse. Just minu nüüdse Tallinnasse-sõidu eelõhtul toimus Moskvas tema uue teose „Suhkrust Kreml” esitlus.

Vahemärkusena olgu öeldud, et nii „Suhkrust Kreml” kui ka selle esimehe osa „Opritsniku päev” ilmuvad lähemas tulevikus eesti keeles.

Rõõm kuulda! Need on väga tähelepanuväärsed ja seejuures põneva sündmustikuga romaanid. Need raamatud tegelevad Venemaa lähitulevikuga, kus on taastatud Ivan Julma aegne sotsiaalne kord, kannatatakse hiinlaste siserände all, riigi ümber ehitatakse suurt müüri, liftid puhkepäeviti ei sõida ja gaas hakkab otsa lõppema.

Enamik minu enda raamatuid on pühendatud Venemaa tormilisele ja traagilisele, ent tegelikult aset leidnud ajaloole 20. sajandil. Mitu teost on Teisest maailmasõjast. Viimane neist kannab nime „Punane koloss. Miks Punaarmee võitis”, aga enne käesoleva aasta lõppu peaks ilmuma veel üks raamat – „Punaarmee SS-i vastu”. Olen kirjutanud marssalite Tuhhatševski, Žukovi, Beria ja Budjonnoi kriitilised elulood, raamatu Leninist ja Inessa Armandist, Stalini ja tema poja Vassili, Brežnevi, Hitleri, Göringi, Himmleri ja Molotovi biograafiad, populariseerivad entsüklopeedilisi teatmikke sõdade ja poliitikute.

Hiljuti ilmus raamat „Venemaa saladused”, mis räägib kurikuulsatest poliitilistest mõrvadest Venemaa ajaloos, alates Mamaist kuni Aleksander Litvinenkoni. Praegu töötan marssal Rokossovski ja kindral Wrangeli biograafiatega. Teemade osas olen küll teatud moel maksnud lõivu publiku maitsele, kuid see on loomulik, sest ma ju elatun kirjutamisest. Kuid kõik need teemad on mind ennast siiralt huvitanud ja lugejad võivad loodetavasti kinnitada, et raamatute sisus see lõivumaksimine ei kajastu. Olen alati püüdnud jääda

Boriss Sokolov. Foto: erakogu

ausaks, s.t kirjutanud nii, nagu asjad minu meelest tõepoolest olid.

Teie äsja eesti keeles ilmunud raamat jutustab Välis-Mongoolia hiinlastest vabastanud valgekaartlikust kindralleitnandist Roman von Ungern-Sternbergist. Miks otsustasite kirjutades pöörduda selle saladusliku ja müstilise kuulsusega isiku juurde?

Lapsepõlves lugesin sarjast „Tulihingelised revolutsionärid” kellegi mongoli autori raamatut Suhhe-Batorist. Selles mainiti ka parun Ungerni, kelle Aasia ratsadiviis vabastas Mongoolia pealinna Urga hiina okupantidest. Mind hakkas see isiksus huvitama.

Ungern jätkas võitlust täiesti lootusetutes olukordades, abiellus Hiina printsessiga, hellitas unistusi ülemaailmsest monarhiast ja oli vaata et ainus valgekaartlik kindral, kelle vastu tõstis mässu tema enda ohvitserid. Aga punastele loovutasid Ungerni mongolid, kelle toetusega budistliku impeeriumi rajamisel ta nii väga arvestas. Ungerni sõjaretkest Mongooliasse vändati ka

film „Исход” – olgu pealegi, et n-ö punasest vaatenurgast. Hiljem, juba perestroika ajal, ilmus Leonid Juzefoviči raamat „Kõrbe isevalitseja”, mille järel Ungernist saadi teada laiemaltki.

Mina avaldan oma raamatus seni tundmatuid arhiivimaterjale ning toon välja uusi fakte „hullu paruni” elukäigust, aga ka tema lähikonda kuulunud isikute elulugudest, mis võimaldavad ratsionaalselt seletada paljusid Ungerniga seotud legende. Olen aru saanud, et Eestis on seoses Roman von Ungern-Sternbergi sinise päritolu ja tema esivanemate seas olnud värvikate kujudega romantiseeritud kujutlusi tema kohta.

Peagi ilmuvad eesti keeles veel kaks teie raamatut – „Lenini naised” ning „Okupatsioon: tõde ja müüt”. Mida nende kohta ütlete?

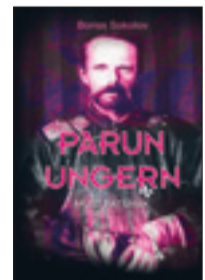
Esimeses neist uurin ma suhteid armukolmnurgas Krupskaja – Lenin – Armand, püüan mõista enamlaste juhi iseloomu tema naiste elulugude kaudu, näidata neid kõiki mitte ainult poliitikutena, vaid ennekõike tavaliste

inimestena, uurida nende psühholoogiat. Ka „Okupatsioonis” üritasin ma eelkõige näidata tavaliste vene inimeste elu Saksa okupatsiooni ajal. Näidata objektiivselt, kuidas ja miks kollaboreeruti, hakati näiteks külanemaks või politseinikuks, ning kuidas ja miks saadi partisanideks. Viimased sooritasid vahel tõelisi kangelastegusid, kuid pahatihti käitusid rahulike elanikega sama julmalt kui sakslased. See raamat rajaneb paljudel varem kasutamata jäetud arhiivimaterjalidel.

Kas vastilmunud raamat oli teie seekordse Eestisse tuleku ainus põhjus?

Mul on Tallinnaga emotsionaalne suhe, omal ajal tegime abikaasaga siia oma pulmareisi. Mullu käisin siin seoses filmivõtetega dokumentaalfilmi jaoks 1940. aasta juunis allatulistatud Soome reisilennukist „Kaleva”. Mul on toimunud oma versioon ja olin konsultant.

Seekord saabusin, et võtta osa Muinsuskaitse Seltsi ja Eesti välisministeeriumi korraldatud konverentsist poliitiliste repressioonide kohta 1940.–1950. aastatel. Minu esinemise teema oli Baltimaades aset leidnud repressioonide kajastamine tänapäeva Venemaa historiograafias. Pean ütlevat, et tänasel Venemaal on tugevad natsionaalpatriootlikud meeleolud. Suurem osa elanikkonnast, ja ajaloolased sealhulgas, ei soovi tunnustada Venemaa moraalselt vastutust kommunistiaja kuritegude eest. Seetõttu ongi rahva toetus nüüdsele Vene agressioonile Gruusia vastu nii tugev. Ajaloolase kohus on aga purustada nii vanu kui ka uusi müüte, avada tõde möödaniku kohta.

Parun Ungern. Must ratsanik

Boriss Sokolov
Vene keelest tõlkinud Margus Leemets
296 lk
kõva köide

Valter Heuer oma tuntud headuses

Margus Sööt

meistrikandidaat males

Juulis ilmus väljapaistva matletaja, malekirjaniku, male-, kultuuri- ja spordiajakirjaniku, spordifilmide stsenaaristi Valter Heueri (1928–2006) raamat „Male lugu”. Mahukas teos käsitleb malemängu ajalugu selle sünnist kuni 1920. aastateni.

Malemängu hälli juurest tänapäeva

Heueri teoses vaadeldakse malemängu arengut läbi sajandite. Alustatakse male eelkäija tšaturanga lühitutvustusega, sealt edasi liigutakse juba läbi esimeste meistrite loomingu ajas üha lähemale tänapäevale, püütakse lahti mõtestada selle keerulise mängu olemust.

„Male loo” ülesehitus on võrrel-

dav Heueri tähtteosega „Meie Keres. Kujunemisaastad” (Tallinn, 1977), mille eest autor pälvis Juhan Smuuli nimelise kirjanduspreemia. Huvitavalt kokku seatud tekst, hulk faktilist materjali, mis võrreldakse rohkete partiide ja fragmentidega mängust. Lugesime lihtsustamiseks ja materjali paremaks mõistmiseks on lisatud ka vaadeldavasse aega jäävate olulisemate turniiride tabelid.

Tegemist on katsega analüüsida sündmuste toimumisajast pärinevaid kommentaare, ideelisi ja maletehnilisi vaidlusi, millest osa on siiani püsinud tolmukatte all. Käsitus on elav ja intrigeeriv.

Raamat moodustab triloogia koos „Meie Keres” juba ilmunud osaga, mis hõlmab 1920. – 1940. aastaid, ja autori poolt lõpetamata jäänud, kuid loodetavasti 2009. aastal ilmuva „Meie Keres”

teise osaga, kus käsitletakse Paul Kereseluteed ja loomingu kuni tema surmani, jälgides male arengut kuni 1990. aastateni.

Oluline täiendus Eesti malekirjandusse

Esimene eestikeelne maleraamat ilmus Eesti ajakirjaniku ja pedagoogi Ado Grenzsteini (1849–1916) sulest 1883. aasta lõpus; esmalt nädalalehes „Olevik” üllitatud materjal jõudis raamatukaante vahele pealkirja all „Male-õpetus”. Väljaandja kulu ja kirjadega avaldatud 40-leheküljeline teos kirjastati Tartus ja seda trükiti tolle aja kohta imeksandavalt palju – 2000 eksemplari. Seega möödub tänavu 125 aastat esimese eestikeelse maleraamatu ilmumisest.

Sealtpeale on trükivalgust näinud rohkelt eestikeelseid maleraamatuid, peamiselt küll 20. sajandil. Välja on

antud mitmeid maleõpikuid, turniiriraamatuid, avanguteoreetilisi teoseid, võistlusmäärustikke, elulooraamatuid, ülesannete ja etüüdide kogumikke ja muudki.

Eesti male ajalugu on üsna hästi kaetud nelja raamatuga seeriast „Male Eestis”. Esimene neist ilmus Heino Hindre (1927–1965) koostatuna 1965. aastal ja sisaldas enam-vähem kõike tolle ajani toimunut. Järgnevaid aastaid hõlmavate raamatute autor on Merike Rõtova.

Tuleb aga tunnustada, et rahvusvahelisele maleajaloole selle algusaegadest alates oli seni üritanud pilku heita vaid üks eestikeelne teos – Jüri Randviiru „Caissa riik ja rüütliid” (Tallinn, 1984). Meistersportlasest maleajakirjaniku ja -pedagoogi Jüri Randviiru (1927–1996) ülevaade maleajaloost käsitleb perioodi kuningliku mängu tekkest kuni 19.

sajandi võimsa kolmikuni (Steinitz-Tarrasch-Tšigorin) ning sisaldab eredamaid partiinäiteid vanade meistrite loomingu.

Et Randviiru väikeseformaadilise raamatu ilmumisest on möödas juba enam kui 20 aastat, siis oli uue ja senisest oluliselt põhjalikuma maleajaloolise teose järele suur vajadus. Loode-tavasti aitab Heueri raamat tühja koha hästi täita.

Male lugu

Valter Heuer
552 lk
kõva köide

Kakerdaja raba. Foto Remo Savisaar

Ilusad Eesti inimesed

„Meie inimesed” on raamat Eestile ja Eestist. Inglisekeelse paralleeltekstiga teos on kaunis kingitus nii igale Eesti inimesele kui ka meie külalistele, see jutustab lugusid meie suu läbi meist endast, kes me siin väikesel maal kõrvuti elame, et tuletada meelde, kes me oleme ja mida oma olemises oluliseks peame.

Eestimaa ilu on raamatu „Meie inimesed” tarvis kaadrisse püüdnud **Annika Haas ja Remo Savisaar**.

Tanel Veenre raamatu toimetaja

Kui ma peaks sellise raamatu puhul vastama küsimusele „miks, siis vastuseid tuleks päris mitu. Eelkõige on need vastused tunnetuslikud ning kokku võetavad sõnasse valmisolek. Tegijate valmisolek koguda ühtede kaante vahele kimp häid Eesti inimesi, lugude rääkijate valmisolek jagada oma mõtteid kodust ja kaasmaalastest ning loodetavasti ka lugejate valmisolek neid lugusid kuulata. Mulle tundub, et pärast üsna karmi dekaadi on eestlastes taas tekkinud soov märgata teist inimest. On tekkinud aega, et kuulata tema mõtteid.

Tänu usalduse eest

Raamatu „Meie inimesed” valmimine ei ole olnud vastlaliug, mis algab ulaka tõukega ning lõpeb peagi kinnaste puhkaks klõppimisega mäe all. Esimesed väljasõidud koos kirjastaja Tiina Ristimetsaga tegime Lõuna-Eestisse enam kui aasta tagasi, augustis 2007. Ilusale päevale – kiskus ka juba kargeks, just nagu tänavu augustis – järgnes pikk sõit risti läbi Eesti, mille jooksul sai seedida ja setitada esimesi kuulnud lugusid.

Edasi tulid reisid Ida-Virumaale, Viljandimaale, Saaremaale, Pärnumaale... Jah, eestlane eelistab vaikida, eriti kui jutt läheb suurtele ja olulistele tee-

madele. Nagu ütleb raamatus skulptor Elo Liiv: „Minu meelest on nadi eesti keeles tundeid väljendada, kiitus ja palve ei kõla.” Me pigem ei loobi sõnu, ei taha tundeid tahketeks sõnadeks valada. Kavalamal juhul varjame isegi oma vaikimissoovi mõne tühja sõnakõlksuga. Aga silmad on eestlastel igal juhul kõnekad.

Üks peamisi tundeid sel retkel oli imetlus – tunne, mis tekib, kui räägid kellegagi olulisest ning hakkad seejuures tajuma selle inimese siluetti, tema missiooni. Ja muidugi tänulikkus, et mind ja meid usaldati. Kontvõõraid, nagu me olime, kui kellegi ukse taha sadasime, pärast üht telefonikõnet raamatu toimetajalt.

Iga lugu on erakordne

Selle raamatu kaante vahel on ligi pool esaja inimese mõttepildid oma kodust. Vahted, ausad ja emotsionaalsed. See raamat ei püüa anda eestlastest koondportreed, näidata statistilist summat kõige erinevamatest maailmapiltidest. Iga lugu on erakordne. Iga lugu on väärt kuulamist.

Ladusate esseede asemel on siin ausad mõttepilved. Just nii rabadad, järsud või õrnad, nagu on rääkijale omane. Ilma puäntide ja ilukirjanduslike vinjetideta. Hääled, lõhnad, pildid ja sõnad, mis kasvanud hinge sisse.

Isegi üleilmastuvas maailmas ei saa selle vastu, kuidas üks maa võib siduda sellel elavaid inimesi. Iseenda ja üksteise külge. Ju meil on ikka juured all. Ning mõeldes kõigile oma hingesugulastele, usun, et need juured võivad omavahel olla põimunud veel maa sees – me lihtsalt ei näe seda. Võib ju olla, et maa peal oleme üksteisest kaugel, me nagu ei puutugi kokku, kuid miski väga olemuslik seob meid ikkagi.

Juurtetus on eriti hästi tunda kodust eemal olles, kui oled kas või hetkeks Eestimaalt välja kistud ja pead juurte tana viibima teiste, juurtega inimeste seas. Mujal mõistan, mida tähendab olla kohalik – jagada mingit saladust,

mida sissetungijatel pole lubatud tunda saada. Minu saladus on Eestimaa.

Mis on eestlases, mida teistes ei ole?

Mis jäi sõelale? Distantsilt vaagides avastasin rõõmsa hämmeldusega, et nende omaduste hulgas on palju sellist, mis on üha enam omandamas kullahinda. Eestlastel on küll veel iseloomujooni, mis aitavad ellu jääda ja eristuda. Vaikusest ma juba rääkisin, aga veel ...

Ühe väga ilusa ja eestlasliku joone näen ma teatavat looduslähedust ja sellest tulenevat tundlikku karedust. See on karusus, ohakalisus, mis ei luba end päris lutsukiviks lihvida. Hea, kui suudame selle säilitada. Kui tänaseni tundus see omadus ehk miinusena, siis üha enam on sellisest intuiitiivsest eadusest saamas hinnatav kvaliteet.

Helena Tulve ütleb raamatus selle kohta nõnda: „Kuid usun, et eestlased kui põline maarahvas on eriti tähelepanelikud jumaliku jõu avalduste vastu looduses. See mõjutab meid endiselt, tundlikkus maa energia vastu on meis veel olemas. Sellist teatavat intuiitiivset karedust pean ma, muide, üheks olulisemaks omaduseks inimese juures. Kultuurikäsitus taunib seda, näeb ebakorrektsusena. Kuid meie lähiajaloo juurikas on õnneks nii nõrk – me ei kuulu nagu kuhugi –, et see annab võimaluse tajuda oma sügavat juurikat. Sedamööda ka usku. See võib võtta küll igasuguseid vorme, kuid mingi tunnetus on eestlases tugevam, kui ajastule sobiv vorm välja lubab näidata.”

Must huumor, ilumeel ja haldjate keel

Mulle on alati meeldinud meie trikoloorist mõelda, et sinine on taevas, valge on lootus ning must on eestlaste huumor. Peeter Volkonski võttis selle kokku nõnda: „Mis mulle eestlaste puhul meeldib, on üks selline väga ilus sõna – „aasimine”. See ei ole mingi kadedus ega vihkamine, vaid aasimine. See on omamoodi hoolimise vorm.”

Siis säästlikkus – omadus, millest on saamas võtmesõna kõikvõimalikes tulevikustenaariumites. Anu Raud räägib sellest nii: „Mulle on alati meeldinud eestlaslik segu kokkuhoidlikkusest ja ilumeeldest. Asju tuleb hoida, armsaid asju lõpuni kanda, nõeluda ja paigata, et mitte saada vahelülis kaubamaja ja prügmäe vahel.”

Neid kvaliteete, millest räägitakse raamatus, on veel. Ikka ja jälle töökest, püüdlikkusest, kohanemisvõimest. Aga ka umbusklikkusest ja võõrahirmust. Ja muidugi eesti keelest – lausa mitu raamatu kangelast rääkisid, kuidas välismaal olles on me keelt haldjate omaks peetud.

Haruldased hetked ja argiasjade ilu

Kuid selles raamatus pole vaid inimesed, pigem kõik inimlik. Lugude vahel annavad hingamist Remo Savisaare ja Annika Haasi fotod. Remo loodusvaated on täiesti fantastilised – pildid, kus on tabatud kõige haruldasemaid hetki. Selliseid, mil päikese kiir on pugunud tuhande veetilga sisse või kui kaks metsateel jalutavat karu mõnusa ükskõiksusega üle öla vaatavad. Ning Annikal on haruldane oskus näha meeleolusid pisi- ja argiasjades, millest paljud ehk märkamata mööda jalutaks. Olgu selleks mõni muhe külamees kaevul või roostes postkastid rohelisel plangul.

Igal juhul minupoolne kummardus kõigile, kes selles üsna pöörases projektis kaasa tegid. Aitäh meie inimestele!

Meie inimesed
toimetaja
Tanel Veenre
projektijuht
Liivika Tärk
kujundaja
Angelika
Schneider
328 lk
kõva köide

ilmunud

Brida

Paulo Coelho
tõlkinud
Anneli Tuulik
224 lk

pehme köide

„Brida” on Paulo Coelho kolmas romaan, mille ta pani kirja üsna pea pärast „Alkeemikut”.

See on raamat vabadusest. Lugu jutustab noorest naisest, kes süüvib nõiakunsti ja maagiitraditsioonide kogemustesse. Coelho käsitleb romaanis mitmeid endale väga armsaid teemasid, näiteks Suur Ema, paganlikud religioonid ja armastuse tajumused. Raamat ilmub 22. septembril.

Vabanemine teadaolevast

Jiddu
Krishnamurti
tõlkinud
Jaanus Sarapuu
160 lk

kõva köide

India 20. sajandi väljapaistvama filosoofi Jiddu Krishnamurti loengute põhjal kirja pandud tähtteost tutvustab raamatu sissejuhatus nõnda: „Krishnamurti kõneleb, kui suureks tõkkeks on isiksuse kasvule aegunud hoiakuid ja teadmistest kinni hoidmine. Vaimne vabanemine tähendab paljuski väärtadmistest lahtiütlemist. Selle telgteema ümber arutledes kutsub Krishnamurti oma lugeja kaasa mõtlema üha uute inimeksistenti põhiprobleemide üle. Kuidas ületada üksindus ja kurbus, jõuda seesmise harmooniani, kaitsta elus tõe ja ilu, võita maised kired, kogeda kõiksusega üheks saamise öndsust ning saavutada isiksuse teraviklikkus – need ja teised sellelaadsed küsimused on tegelikult juba aastasadu pakkunud mõtteainet paljudele filosoofidele, moralistidele ja usujuhtidele. Milles seisneb Krishnamurti uudsus neile ammust ajast tuntud probleemidele lähenemisel? Ennekõike selles, et india mõttetark innustab igäht oma probleeme lähemalt uurima.”

Laste rännak

Brandon Bays
tõlkinud
Tiia Rinne
192 lk

pehme köide

Menuki „Rännak” (e. k Pilgrim 2007) autor Brandon

Bays suunab „Laste rännakus” oma silmapaistvad ja inspireerivad tervendamistehnikad lastele.

„Laste rännak” on põnev ja innustav käsiraamat lapsevanematele ning igähele, kes hoolib lastest. See pakub praktilisi töövõtteid, kuidas olla oma lapsele kaaslasena nii, et tema loomulikud võimed särama löövad ja vaim kõrgustesse tõuseb. Lihtsate, kasutatavasõbralike tehnikate abil saate aidata lapsel klaarida nii emotsionaalseid tõkkeid kui ka füüsilisi probleeme. Raamat on täis innustavaid, tegelikult elust võetud lugusid. Lisaks on siin kirjeldatud kahte täispikkuses rännakuprotsessi, mis mõeldud viie- kuni kaheteistaastaste lastele.

ilmunud

Heasse vormi koos koeraga

 Karen Sullivan
tõlkinud

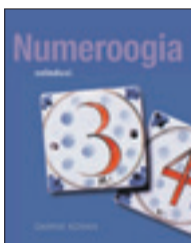
Aimi Tedersalu

112 lk

pehme kõide

Ajal, kui koerte ja inimeste rasvumine on kõigi aegade suurim ja mõlema liigi sportlik aktiivsus näitab jätkuvalt kahanemise märki, on aeg asuda teadlikele tegudele. Sellest raamatust leiate kõik, mida on vaja teada: ülekaalulisuse ohtudest, treenimise füüsilisest ja psühholoogilisest kasust, tervislikest toitumis- ja treeningprogrammidest teile mõlemale, kuidas koos koeraga ohutult ja nauditavalt treenida.

Jalutamisest ja sörkimisest pallimängude ja takistusribani – õppige saavutama vormi, kaotama kilosid, olema õnnelik ja veetma mõnusalt aega ning tehke seda koos koeraga. Aidake koeral kilodest vabaneda ja ajage end vormi tegevustega, mida te mõlemad naudite.

Numerologia saladusi

Dawne Kovan

tõlkinud

Kadri Viin

224 lk

pehme kõide

Numbrite tähtsusest on inimesed

olnud teadlikud juba tuhandeid aastaid. Vana-Kreeka filosoofide õpetuse järgi olid numbrid elu mõistmisel kesksel kohal, keskaegne itaalia astronoom Galileo ütles, et looduse raamat on kirjutatud matemaatika keeles. Pilkupüüdiva kujundusega raamat selgitab nii numeroloogia ajalugu kui teooriat. Läbi praktiliste nõuannete avab ta ukse uute võimaluste maailma. Selle asemel, et elus niisama toime tulla, saame appi võtta numeroloogia, mis aitab meie eesmärkide elluviimist seostada maailmas toimuvate rütmiliste protsessidega.

Käelugemise saladusi

Peter West

tõlkinud

Triin Jürimaa,

Pirkko Põdra,

Anneli Soone

224 lk

pehme kõide

Käejoonte lugemine – meie oma käte saladuste paljastamine – võib olla niisama vana kui inimsugu. Meie käte kuju, kühnud ja vallid, küüned ja sõrmede kuju annavad teada midagi uut meie iseloomu kohta; vasak ja parem käsi näitavad meie elu erinevaid külgi. Näiteks Apollo joon näitab, kui rahul me eluga oleme. Seda raamatut saate kasutada nii oma suhete, karjääri ja rahaliste väljavaadete analüüsimiseks kui ka teistega sobimise, tervisliku seisundi ja võimalike tulevikumuutuste väljaselgitamiseks.

Samast sarjast on varem ilmunud „Aroomteraapia saladusi” ja „Alexanderi tehnika saladusi”

Saladuste-sarja raamatud pakuvad ainulaadset kooslust teooriast ja praktikast, andes ammendavaid näetusi, mis hajatavad kahtlused ja näitavad kätte parimad viisid oskuste omandamiseks.

Hiina imed ja hiina nimed

Olavi Teppan

tõlkija

Hiina on imede maa. Seda peaaegu käibetõde võib küllap kinnitada igauks, kes Hiinas käinud. Nendest riikidest, mida mul on au olnud külastada, on Hiina kindlasti kõige imelisem, salapärane ja uskumatu, peibutav ja heidutav. Maailma rahvarohkeim riik on viimase kolmekümne aasta jooksul muutunud suletud totalitaarreežiimist maailma kuumima majandusega maaks, kus kerkivad pilvelõhkjad, kasvab börs, moderniseerub infrastruktuur ja peetakse olümpiamänge.

Keelatud linn, nõelravi, feng shui, tai chi...

Ennustuste kohaselt tõuseb Hiina tuleval aastakümnel maailma juhtivaks turismimaaks ning põhjust selleks on küllaga. Mõelge ise, kui palju on üldse maailmas selliseid maid, millega seostuvaid tuntud fenomene võib hõlpsalt seitsekümmend tükki loetleda. Hiinast aga ühe hingetõmbega: Jangtse, Huanghe, Siiditee, hiidpanda, Konfutsius, taoism, maoism, tai chi, riis, tee, Keelatud linn, Hongkong, terrakotatõdalased, Hiina müür, Pekingi ooper, nefriit, siid, lakk, portselan, hieroglüüfid, nõelravi, feng shui... ja Hiina arvukate vähemusrahvaste kultuuri juurde pole veel jõudnudki.

Koolibri seitsemekümne-sarjas on nüüd lisaks lahingutele, leiuistele ja reisidele võimalik eesti keeles lugeda ka seitsemekümnest Hiina imest, mis hõlmab kõike eelpool loetletut ja veel palju muud. Ühtegi olulist aspekti Hiina loodusest, kultuurist ja ühiskonnast pole välja jäetud ning midagi huvitavat leiab raamatust igauks. Kellel juhtumisi kõik teada budistlike kloostrite kohta, võib leida midagi uut ehk Shanghai kunagiste allilmajõukude, kalligraafia või välishiinlaste kohta.

Üldine toon: respekt ja imetus

Autorite kolleegium koosneb erialaspetsialistidest, kes on oma teadmisi informatiivselt ja haaravalt edasi andnud ning raamatu arvukad illustratsioonid on suurepärased, lisaks täien-

Mongoolia akrobaadid esinevad 10. Hiina Wuqiao rahvusvahelisel tsirkusefestivalil Hebei provintsis Shijiazhuangis.

davad lugemist ka kaardid ja joonised. Mõistagi ei ole raamat otsast lõpuni imetluskõne: üldine toon on Hiina maa ja rahva kahtlemata teenitult respektiiv, kuid delikaatselt puudutatakse siiski ka inimõiguste, Tiibeti, keskkonnakaitse ja ehitusmäälestite hävitamise teemat.

Ühtlasi kasutan võimalust tänada Märt Läänemetsa „Sõja seaduste” eestikeelse tõlke eest, mille tsitaate on kasutatud ka antud raamatu sõjakunsti peatüki motos.

Nimede eestindamisest koos mõne vimkaga

Lõpetan aga taas eeleegiaga võõrapäraste pärisnimede latiniseerimise ja eestindamise lõputul teemal. Tõsi, erinevalt araabia keelest kõneldakse hiina keelt peaaesjalikult ühesainsas riigis ning hiinlased ise on *pinyin*'i standardi loomisega suure töö ära teinud.

Ent rääkides ikkagi häälduspõhisest kirjapildist, siis millise keele hääldusel see kirjapilt peaks põhinema? Eesti

keel on viimasel mõneteistkümmel aastal idalt läänele ümber orienteerunud, aga inglise kirjapilt on paljudel juhtudel võõram kui transliteratsioon üle vene keele. Äkki oleks parim lahendus seada eeskujuks poola või tšehhi printsiipi, mille puhul hääldus on arusaadav ja ladina tähedki varnast võtta. Lisaks tulevad Hiina puhul mangu sealtkandi keelevariatsioonid ja -arengud.

Tulemus on see, et mõned harjumuspärased nimed saavad uue soovitaviku kuju (vanad jäävad muidugi mõõndavaks) ja me ei teagi enam, kas Takla-Makanist ja Taklimakanist või Shenxist ja Shaanxist rääkides on juttu ikka samast asjast. Kui tunnistame, et Beijing on liiga juurdund Pekingina, et seda muuta, siis kas poleks loogiline ka Nanjingile Nankingi eelistada (mida ma käesolevas tõlkes ei teinud)?

Selliseid rööpvariante on muidugi hulgaliselt, nii et lähtusin kõhutundest: kui Shanghai näib sõõdav, siis Kaxgar ja Xi'an ei näi seda mitte. Kahetsusväärset võivad mõned neutraalsemad

neist isegi paariti samasse raamatusse hüpata. Või kuigi Jiang Jieshi ei esine Tšiangu Kaišina, siis Sun Yatsen on eksperimentaalse vimka korras jotiga, ehkki kooliõpilasi ma seda kirjapilti järgima ei ärgita.

Lõppeks on „Seitsekümmend Hiina imet” ikkagi lugemisraamat, mille ridadel peab pilk takistamatult jooksma ja mis ei pretendeeri teaduslike paradigmade kehtestamisele ega ümberlukkamisele.

Seitsekümmend Hiina imet

autorite

kollektiiv

toimetanud

Jonathan Fenby

tõlkinud

Olavi Teppan

304 lk

kõva kõide

Rändamine läbi aja

Brian M. Fagan

raamatu toimetaja

Vaatlus on võti mõistmiseks. Kogu oma ajaloo jooksul on inimesed rännanud, et näha ja mõista ümbritsevat. Ükskõik, kas olid esimesed inimesed väljumas oma tavalisest elamispaigast või hilisemate aegade mehed ja naised avastusretkedel, kas rännakute eesmärk oli sõjaline, majanduslik või religioosne, kõigi nende tõukejõud on olnud rahuldamatult uudishimu ja tahe tundmatut maailma vaadelda ning kaardistada.

Raamatus kirjeldatud reise ajendid täidavad kogu võimaliku rändamiskihu skaala, migratsioonist müstit-

simini, uudishimust vallutusteni. Iga valitud reis on kirjeldamist väärt, sest suuremal või vähemal määral saavutas see oma eesmärgi. Enamust, kui mitte kõiki, on kirjeldanud rändurid omal ajal ise. Mõningaid tunneme kaasaegsete või järeltulevate ajaloolaste töödest, teisi säilinud arheoloogilistest jälgedest.

Suurimate kunagi tehtud reise kirjelduste vaatlus viib küsimuseni: mis see on, mis paneb inimesed rändama? Mis see on, mis meelitab inimkonda asuma tundmatutele teedele? Ning lõpuks, mida saavutasid need rändurid, kes pärast oma seiklusi ellu jäid – mis kahjuks mitte kõigil ei õnnestunud – ja koju jõudsid?

Selles kõiges on varjamatu uurimisvaimustus. Minu meelest on avastami-

ne alati midagi niisugust, mis muudab maailma. Seepärast on „suurtest” reisidest sellesse raamatusse valitud just need, millel on olnud oluline mõju meie arusaamisele koduplaneedist. Miski ei suuda ületada erutust, kui astutakse kuhugi, kus veel ükski inimolend pole käinud ja alates kõige varasematest eelkäijatest kuni hetkeni, mil inimene esimest korda tõstis jala Kuule, on see kahtlemata üks põhjus, mis meid avastustele ahvatleb.

Sama vaimustus sunnib meid täna väljuma maailmaruumi. Ja ikkagi, meie olemasolu algaegade esimesed ümberasujad asustasid peaaegu kõik elamiskõlblikud alad ammugi enne ajaloo algust. Järelikult toimusid peaaegu kõik suured reisid läbi maade, mis olid juba

asustatud meie suguvendade poolt ja selle tulemusena on vaid vähesed selles raamatus toodud avastajate reisid tõeliselt esmased.

Seitsekümmend suurt reisi läbi aegade

autorite

kollektiiv

toimetanud

Robin

Hanbury-Tenison

tõlkinud

Enno Pais

304 lk

kõva kõide

Eesti sõdurid keset kõrbe väsimust välja puhkamas. Foto: Mario Merirand

Eesti mehe sõdurielu Afganistanis

Priit Põhjala

raamatu toimetaja

Sõdurite subkultuur ei soosi kirjutamist. Esiteks sellepärast, et sõjaväeline elukorraldus on rangelt reeglitaatunud ning kirjutamiseks tarvilikku vaba aega on raske leida. Teiseks seetõttu, et sõjavägi on rohkem või vähem suletud, välismaailmale ligipääsmatu institutsioon, kust pärinev info ei ole alati üldiseks levitamiseks. Lihtne sõdur ei tohi kirjutada kaugeltki kõigest, millest ta võib-olla tahaks. Sestap kujutab endast suurt väärtust iga sõdurielu kajastus, mis on kirja pandud kirjutamiseks keerukates tingimustes.

Otse sõjatandril

Mario Meriranna „Afganistani päevik“ on dokumentaalne teos otse sõjatandril, üles tähendatud hoolimata alalõpmatust väsimusest („Vabandan, olen liiga väsinud, tahan kirjutada, aga ei suuda...“) ja pidevast igatsusest koduselt tuttavate asjade järele („Võtaks oma väikese seljakoti, kaardi, kompassi ja jalutaks paar päeva Eesti metsade vahel“), hoolimata hirmust („Eile toimus see, mida kartsiime, lootsime, ootasime –

esimene kontakt, see tähendab tulevahetus vaenlasega.“) ja ajapuudusest („Vahepeal on olnud palju kirjutamis-mõtteid, aga mitte aega.“).

Raamatus kirjeldab soomustransporditööri juhust nooremseersant Merirand oma esimest, 2006. aasta maist novembrini kestnud rahutagamissiooni Afganistanis. Ühelt poolt on tema päevik üsna intiimne endas-esüüvimine, aga teisest küljest ei jää autori tähelepanuta ka teda ümbritsev: liitlasvägede eluolu Afganistani kõige rahutumates piirkondades, kohalike elanike hädad ja vintsutused ning Ees-Aasia ilus ja kummaline loodus. Autor ei ole jätnud kasutamata juhust pildistada kõike, mida ta nägi. Fotosid sai umbes seitse tuhat, raamatusse mahtus neid sadakond.

Loetud raamat ja elutõde

Nii nagu oma päeviku kirjutamise ajal, oli nooremseersant Merirand Afganistanis ka siis, kui sellest päevikust valmis raamat. Sedakorda oli ta juba oma teisel missioonil. Autori eemalviibimine raskendas raamatu tegemist oluliselt, kuid muutis selle ühtlasti väga köitvaks.

Ühest küljest oli autoriga raske

ühendust saada, kui mõni küsimus tekkis, sest teadagi ei istu oma kohuseid täites sõdur kogu aeg Internetis ega ripu ka telefoni otsas. Teisest küljest jutustasid need harvad ja lühikesed teated, mida autor Afganistanist saatis, juba uut huvitavat lugu, mis meenutas mulle pidevalt, et mina võin iga raamatu lõpuks sulgeda ja selles sisalduva loo lõppenuks arvata, kuid alati on kuskil keegi, kelle jaoks lugu edasi läheb. Meist ainult nelja tuhande kilomeetri kaugusel on inimesed – meie oma sõdurid ning kohalikud mehed, naised ja lapsed –, kelle jaoks ei ole see kõik raamatutõde, vaid kestev päriselu. Ja mitte ainult eilne ja tänane, vaid ka homne elu.

Afganistani päevik

Mario Merirand
kujundanud
Anna Lauk
160 lk
kõva köide

Teise maailmasõja atlas

John Keegan
tõlkinud
Matti Piirimaa
192 lk
kõva köide

Maailmasõda kaartidel

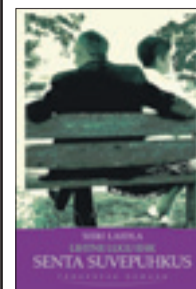
Teine maailmasõda on üks maailma ajaloo tähtsamaid sündmusi: sõda ulatus kõigile asustatud kontinentidele ning suur osa praeguse maailma poliitilisest korraldusest on endiselt mõjutatud selle sõja tulemustest. Sõjategevuse ulatus ja eri poolte ambitsioonid olid niivõrd suured, et seda on tänapäevalgi raske ette kujutada.

Käesolevas raamatus väljenduvad sõja ulatus ning tagajärjed kaartidel.

Peale lahingute ja muude sõjaliste operatsioonide kajastatakse ka sotsiaalseid, majanduslikke ja poliitilisi arenguid. Tähtsaimate lahingute, taktika, uue relvastuse ning väejuhtide kirjeldused aitavad mõista sõja üldpilti.

Kokku on raamatus enam kui 125 kaarti ja diagrammi, lisaks kronoloogilised tabelid ja lingid soovituslikele materjalidele Internetis. Raamatu peatoimetaja on mainekas briti ajaloolane John Keegan.

ilmunud

Lihtne lugu ehk Senta suvepuhkus

Siiri Laidla
kujundanud Julius Sommer
128 lk
kõva köide
sari „Tänapäeva romaan“

Senta on keskikka jõudmas naine, nelja lapse ema, kel mure oma tervise ja elu muutumise pärast aina elavamalt päevakorrale kerkib. Samas kohtub tema muidu vägagi korrallik mees Karmo juhuslikult lapsepõlve naabriplikaaga, kellega tal tekib põgus romaan.

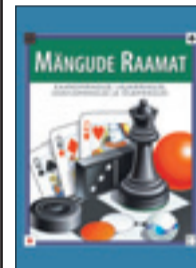
„Lihtne lugu“ on kirjastuse Tänapäev 2008. aasta romaanivõistlusel äramärkimist leidnud töö.

CSI:NY Uputus

Stuart M. Kaminsky
tõlkinud Kadri Pettai
240 lk
pehme köide

Õid ja päevi kestev vihm ähvardab New Yorgi halvata. Ja keset uputust on kriminalistide meeskonnal lahendada kolm juhtumit. Kriminalistid jooksevad võidu aja ja loodusjõududega, et kolm väga erinevat kurjategijat õigusemõistmise ette tuua.

Mängude raamat

Brian Burns
tõlkinud Evelin Seppar
320 lk
kõva köide

Sellest raamatust leiab üle 200 mängu nii täiskasvanutele kui ka lastele. Siit leiab mängu, mida saab ükski mängida; mängu, mis elavad talviseid õhtuid kamina ääres ning mängu suviseks pärastlõunaks aias. Mõne mängu harjutamiseks kulub palju aega, teise aga saab selgeks vaid mõne minutiga.

Mesi. Maitsev ja tervislik

Renate Frank
tõlkinud Tiina Aro
154 lk
pehme köide

See raamat on kõigile, kes tahavad teada, kuidas mesi, mille tervistavat mõju on hinnatud sajandeid, aitab tervisliku toitumise osana säilitada ja tõsta meie igapäevast töövõimet ja milline profülaktiline ning terapeutiline jõud temas peitub. Mesi on tõepoolest luksuslik toit – ta on sedavõrd rikas bioaktiivsetest ja tervislikest ainetest.

Lisaks leidub raamatus arvukalt praktilisi nippe, soovitusi ja retsepte mee kasutamiseks.

21 võrratut lapikotti

Susan Briscoe
tõlkinud Kadri Mäger
124 lk
pehme köide

Kindlasti on lõbus ja huvitav selle raamatu järgi endale ise lapikott õmmelda. Nii saate parima kingituse sõpradele või pereliikmetele, mida on pealegi mõnus teha ja mis võtab vähem aega, kui lapiteki tegemine.

Seilaja käsiraamat

Rob Beattie
tõlkinud Ragne Kepler
144 lk
pehme köide, kileümbris

Seilake avamerel, lõbutsege järvel või ristelge mööda jõge – käesolevas raamatust leiate selleks hulganisti nõuandeid, võtteid, nippe, oskusi, huvitavaid ettevõtmisi, meelelahutust ja teabe hankimise õpetusi.

Raamatukogunõid Rosaalie

Siiri Laidla
pildid joonistanud Pille Tammela
136 lk
kõva köide
sari „Minu esimene raamat“

Rosaalie on iidvana kõbus nõiake, kes armastab koorekomme, kits Mõkut ja lasteraamatukogu valvuriametit. Tundub, et tema rahulikus üksildaseõitu elus ei muutu enam midagi.

Ühel pühapäevahommikul aga juhtub. Millised seiklused Rosaaliet ootavad, sellest saad raamatut lugedes teada.

Autor Siiri Laidla elab Tartus, kus lisaks Tartu vaimule võib kohata apteegitont, raamatukogunõidu ning muid muhedaid tegelasi, kellest autor on lastele ka kirjutanud. „Raamatukogunõid Rosaalie“ on Eesti Lastekirjanduse Keskuse, ajakirja Täheke ja kirjastuse Tänapäev 2008. aasta lastejutuvõistluse võidutöö.

ilmunud

Kokteilid ja õhtused dringid

David Biggs
tõlkinud Anne
Veskimeister
192 lk
spiraalkõide

Raamatust leiate rohkesti ideid drinkide valmistamiseks – ükskõik kas soovite tervitada külalisi kuuma punšiga või karge vahuveiniga, segada meeleolukat kokteili või lõõgastavat drinki magamamineku eel. Siit leiate nii soovitusi koostisainete valikuks kui ka nõuandeid serveerimiseks.

Itaalia keele õpik

Dmitri
Tsiskaravili
3. trükk
420 lk
kõva kõide

Õpik on mõeldud eelkõige neile, kes

soovivad iseseisvalt õppida itaalia keelt ja kasutada seda igapäevases elus.

Raamatus on 42 õppetükki. Iga õppetükk koosneb teksti(de)st, dialoogi(de)st, grammatilistest kommentaaridest, harjutustest ning õppetükis esinevate uute sõnade loetelust. Kogu grammatiline materjal on esitatud ülevaatlike tabelitena ning on illustreeritud itaaliakeelsete näidete ja eestikeelsete vastetega.

Et õpik on mõeldud eelkõige filoloogilise erihariduseta lugejale, on autor võimaluste piires teadlikult hoidunud keeruliste grammatiliste terminite kasutamisest.

Minu esimene dinosauruste raamat

Larousse
tõlkinud
Heli Allik ja
Kristjan Jaak
Kangur
160 lk
kõva kõide

Minu esimene dinosaurusteraamat pakub lastele haaravaid piltjutustusi iidsetel aegadel elanud kummalistest ja põnevatest loomadest. Teatmeraamat pajatab looma- ja taimeliikide arengust Maal ning kirjeldab elu taastärkamist pärast mitmeid meie planeeti vapustanud suuri looduskatastroofe. Suurtelt värvilistelt pildidelt võib uurida eri ajastute taimi ja loomi.

Minu kehaatlas

Larousse
tõlkinud
Kristjan
Jaak Kangur
64 lk
kõva kõide

Asjalik pildiraamat tutvustab lapsel, mis tema kehas toimub. Elundkondi, elundeid ja nende talitlust selgitavad joonised ja mõnus humoorikas jutt. Raamatus on ka suur kokkuvõrditud plakat, mille abil saab laps ennast mõõta ja kehaosade nimetusi õppida.

Vabastav aabits

Praegu on raamatutootmise buum ja napib häid tõlkijaid. Süvakeeleõpetust saanud gümnasistile pakutakse tõlketööd enne veel, kui ta koolipingist väljagi on saanud. „Tõlkimise aabitsa” lugemispalad on neile, tööpakumise vastu võtnud tõlkijatele, keda praktika kibe vits on juba roosanud, ja kes end tõlkija ametis ikkagi tahaksid leida.

Raamatu autor Anne Lange on inglise filoloog, PhD. Ta on avaldanud üle poolesaja tõlke inglise keelest (sh J. Bunyan, G. Byron, H. D. Lawrence, B. Okri, A. Roy, I. McEwan) ning esseesid ja järelsõnu, tõlkinud teatreile näidendeid (J. B. Priestley, A. Miller, T. Kushner, C. Dickens, C. Churchill). Koolitanud tõlkijaid EHI-s ja TLÜ-s.

Heli Allik

prantsuse filoloog

Aanne Lange koostatud „Tõlkimise aabitsal” on kaval pealkiri. „Lõpuks ometi!” hüüatab vaevatud filoloog – sest pole vist Eestis filoogi, kes kunagi midagi tõlkinud poleks. Lõpuks ometi on tähestiku järjekorras võimalik omandada kõik tõlkimise vankumatud töed.

Kes aga raamatu lahti teeb, näeb, et nii see ei ole. Valemite ja vormelite asemel, mida igas olukorras pimesi järgida kõlbaks, leiab lugeja tähestikuliselt järjekorda pandud lühipalad, milles mõtiskletakse tõlkijale oluliste märksõnade üle.

Mõned neist annavad küll üsna konkreetseid soovitusi (nt „Ortograafia”, „Pärisnime tõlkimisest”) ning tänuväärne abimaterjal on ka raamatu viimastel lehekülgedel ära toodud bibliograafia, mis sisaldab viiteid suurele osale kaasaegsete mõjukate tõlketeeoretike teostele ja ka laiale valikule Eestis ilmunud tõlketeeemaliste artiklitele. Aga üldiselt võib jääda mulje, et nüüd aetakse lugeja pea veel rohkem sassi. Nagu autor isegi ütleb: igas aabitsa lugemispalas on eos selle vastupala. Nii et selgust mitte mingisugust, abi selles vaevarikas tegevuses ikka ei mingit?

Raamat, mis annab tõlkijale nime

Ometi. Nende valemite asemel, mis aabits andmata jätab ja mida paraku anda ei saagi, tuleb ta tõlkijale appi teisel ja tegelikult veel olulisemal tasandil. Rohkem kui konkreetsete juhustega, mis tegelikult ju iga töö alguses uuesti läbi tuleks mõelda, aitab see raamat tõlkijat sügavuti – lahutades ja leevendades seda lõpumatut ebamugavust, ebakindlust- ja süütunnet, mis tõlkimisega alati kaasas käib. Või täites veidigi seda justkui „puuduolemise” tühimiku, mida tõlkimise töö tõlkijas mingis mõttes alati tekitab. See raamat aitab tõlkijat, sest annab talle nime.

Kirjutamisel ja tõlkimisel ei tehta rahvuskultuuride ajaloos vahet ja tõlkimisest ju peaaegu ei kirjutata. Tõlkelugu peidetakse kirjandus-, teatri- ja raamatuloo sisse.

Oma tõlkelist osist ei ole kuigi entusiastlikult tunnistanud pea ükski kultuur. Tõlge on küll kultuuris nii-

Raamatu autor Anne Lange on inglise filoloog, PhD. Ta on avaldanud üle poolesaja tõlke inglise keelest.

sama oluline tekst kui originaal, tõlkijate nimesid aga ei teata. Või kui aabitsalt sõnu laenata: „Insener tarbib tõlkija tööd nagu tõlkija inseneri oma – autorlusele mõtlemata”. Sajandeid on tegutsenud tohutu tõlkijate armee, kes on vallutanud kontinente ja pööranud lausa rahvaste saatust. Aga see on nähtamatu.

Kas tõlge ja originaal on identsed?

Aastasadu on see armee pidanud täitma üleelusuurust ülesannet – transportida originaal originaalina teise keelde. Sest tavateadvuses – ja tihti ka tõlkija teadvuses – tõlge ei olegi muud kui originaal. Tõlge ja originaal on identsed. Kui eestlane ütleb „olen lugenud Balzaci”, ei mõtle ta enamasti üldse, et see polnud tegelikult Balzac, vaid ikka tõlge, mida ta luges. Olla lugenud „Isa Goriot’id” (Tallinn, 1956) tähendab automaatselt, et „Le Père Goriot” (Pariis, 1834) sai loetud.

Selle maagilise operatsiooni täideviija, see ulmeline olend, kes ühe käega kirjutab ja teise käega ennast maha tõmbab, on tõlkija. Tõlkija õul on lasunud meeletu koorem: laulda, samas ise vait olles, puhuda oma hingeõhuga sisse elu uinuvus olekus tummadele tekstidele, ja jääda ise sealjuures elutuks. Tegutseda ja samas salata. Olla aktiivne ühiskonnaliige, kuid elada nimeta, salastatud identiteediga. See aga nõuab inimeselt kohutavalt keerulisi toimetulekumehhanisme ja kurnavaid imetehnikaid – vaid pooleldi teadvustatud mina kutsus kaheaastases lapseski esile

absurdset trikitamist ja jonnihooosid.

See raamat aitab kõigi teiste nimetuste ja nähtuste tulvas lahustunud tõlkijal saada konkreetsete piirjoontega isikuks. Ta tuleb meile meelde, et moodne tõlketooria on leppinud tõikadega: A ei ole B, ning tõlkel originaaliga identsust oodata on utopia. Aga kui A ei ole B, kui tõlge on lootusetult teine, siis teadvustame ka, et see teine järele ellu ärkamine ei saa toimuda teisiti kui läbi tõlkija. Niisiis see raamat justkui aktiveerib tõlkija. Ta aitab mõista tõlkijal enesel ja teistel, et tõlkija pole üleloomulik koopiama, pole helitehnik, kelle ülesanne on vaid teiste hääli võimalikult täpselt ja ilma igasuguste modifikatsioonideta üles lindistada, vaid elus inimene, toimiv jõud, selgelt identifitseeritav hääli, kelle tegevusest sõltub väga palju. See raamat justkui tõukaks tõlkijat endast teadlikuks saama ja võtma vastutust oma tegude eest. Sest seda ta tegelikult ütlebki – tõlkija teeb sõnadega asju.

Tõlkida võimalikku lugejat lummates

Loomulikult ei tule sellest järeldada, et aabits kutsuks üles tõlkijaid oma tööse hooletult suhtuma. Leppimine ei tähenda lohakust ega ülejalategemist. Kui aabits ütleb, et „tõlge ei pea olema enam kui tõlge”, või et „originaalist saabki kätte vaid osa”, ei tähenda see veel, et ta soovitaks tõlkijal üleüldse igasuguste tõlkekongressioonidele vilistada. Ei, vastupidi. Tõlge ei pea ja ei saagi olla enam kui tõlge, aga seda tõlget kutsus aabits tegema nii hästi kui

võimalik. Tõlge ei ole originaal, aga kes saab ja suudab, tõlkigu „arvatavat lugejat lummates”. Võimatu ülesanne on võimatu, aga võimaliku eesmärgi raames ei ole täiusele lähedale pääsemine enam utopia. Originaali poole igatsevalt vaatama jäämine pole lahendus, pigem soovitab aabits koondada fookus tõlkele. Siis ei jää otsad originaali pärusmaa kohale lahtiselt hõljuma, vaid sulguvad tõlke ümber uueks ja eneseküllaseks tervikuks.

Prantsuse kirjanik Philippe Solers on oma mässulise nooruse kohta öelnud: „Tõeline vabadus ei ole mitte vabadus teha seda või teist, vaid olla vaba mõtlemaks selle üle, mida sa teed. Mäss algab siis, kui ma mõtlen, mida ma teen, ja kui ma viin oma teod vabal toime vastavalt oma mõtetele.” Ka „Tõlkimise aabits” ei kutsu üles kaootilisele mässule tõlke-eetika ja igasuguste normide vastu, vaid mõtiskleb tõlkija olemasolu üle, teadvustab selle ja annab tõlkijale seeläbi vabaduse – tõlkida hästi.

Tõlkimise aabits

Anne Lange
86 lk
pehme kõide

Kunstilooga sinasõbraks

Riina Lõhmus

Küsisin kord ammu ühelt toredalt viieaastaselt poisilt, milline maal talle äsjanähtud kunstinäitusel kõige enam meeldis. Väike mees kallutas pea viltu, mõtles viivu ja vastas rõhutatud veendumusega, et talle meeldis kõige enam raudteelane. Otsekui aimates mu umbusku raudteelast kujutava maali olemasolu kohta näitusel, tiris ta mind kättpidi Kunstihoone peasaali tagasi.

Seal me siis seisime kahekesi suuremõtmelise aktimaali ees, ja tõesti, volüümika alasti hiidkaunitari põlvede kõrguselt vaatas meie poole sinise vormimütsi ja palituga mehike, punane ümmargune märguandesau pihus. Minu väike näitusekaaslane oli eksimatult ära tundnud tolle väljapaneku kõige pilkupüüdvama teose, mis sest, et tema tee selleni oli lapsemeelne.

Visuaalne mõtlemine au sisse

Lastest ja kunstist kirjutades on kunstiteadlane Ants Juske kutsunud üles verbaalsuskeskses kultuuris lugemise ja arutamise kõrval pöörama enam tähelepanu laste visuaalsele mõtlemisele, julgustama ja õpetama neid nägema ning seda kogemust ka väljendama.

Just sellises võtmes tutvustab lastele kunstiajalugu TEA Kirjastuselt äsja ilmunud kaunis, värvikas ja mitmeplaaneline raamat „Kunstilugu lastele. Ajalooline rännak kuulsate kunstnike ja kunstivoolude juurde”.

Rännak läbi inimkonna kunstiloo

Enne kui raamatut lugema asuda, tuleb kaanele kinnitatud osadest kokku seada molbert, võtta tagakaane ümberikust välja esimene 16-st raamatuga ühte mõõtu reprot, asetada see enda ette molbertile ning vaadata maali õige tähelepanelikult nagu päris kunstnik oma ateljees. Alles seejärel on aeg avada raamatus vastav peatükk ja hakata leheküljel lehekülje haaval liikuma läbi inimkonna imelise kunstiloo, alates ürgaja koopakunstist, eri ajastu maalitud kuulsate meistrite loomingust ja kunstivooludest kuni läänid sajandi op- ja popkunstini välja, luues arvukalt seoseid ka tänapäeva video- ja arvuti-

graafika, reklaamplakatite, koomiksiste või muu lapsele igapäevaselt tuttavaga.

Seletamise asemel kogemuse pakkumine

Raamat algab aga aegade algusest. Mida ja miks maalisisid ürginimesed koopaseintele? Kuidas ja millega, kui puudusid pintsliid ja värvid? Mis tunne oli kunstnikul värvimullast, loomarasvast ja -verest valminud värve käega krobrelisele ja kühmulisele pinnale kanda? Kuidas maaliti eri ajastu liikumist, valgust või kiirust, või miks paistavad mäed kaugelt sinised?

Pelga seletamise asemel kutsuvad autorid noort kunstisõpra vaatama, võrdlema, arutlema ja katsetama. Ärgitavad kõrgel mäel silmi kissitama ja perspektiivi uurima, murule selili heitma ja pilvedest kujutisi otsima, ühte ja sama vaadet oma aias või õuel päeva jooksul eri kellaaegadel pildistama, et märgata, kui erinevad on valgus ja värvid eri aegadel pildistatud fotodel, pliiatsit ja pintsliid kätte võtma ning kuulsate meistritega kaasa maalima. Isetegemise rõõmu pakkuvate ülesannete kõrval jutustab raamat aga järjekindlalt ja läbimõeldult ka kunstiajaloo haaravat lugu ning selgitab kunstitermineid.

Meistrid eri ajastutest

Pole sugugi juhuslik, et raamatu reprotogu ning peatükkide illustratsioonid kujutavad eri ajastute suurimate meistrite loodud teoseid. Nii ei jää Leonardo da Vinci, Peter Paul Rubens, Claude Monet, Vincent van Gogh, Pablo Picasso või Andy Warhol pelgalt kõrvus kolavateks või kunstikaugete seikadega seostuvateks nimedeks.

Võtame näiteks Salvador Dalí *Narcissuse metamorfoosi*. Raamatu autor laseb noorel lugejal arvata, mis sellel pildil on, ja jutustab loo Narcissusest, kes kummardunud kord palaval päeval vee kohale janu kustutama ning armunud oma peegelpilti veepinnal. Pea põlvedele langetatud, kättesaamatu armastatu järele õhkavana ta seal kujutatud ongi.

Miks aga moonduvad Narcissuse peegelpilt unenäolisel maalil inimkäeks, munakoorest sõrmede vahel tarkamas nartsiss? Miks sibavad maalil sipelgad? Edasi lugedes saame teada, kuidas detailid maalil on seotud kunstniku lapsepõlvemälestuste ja fantaasiaga.

Raamatu juurde kuulub 16 värvilist reprot kuulsatest kunstiteostest ning väike molbert, millel pilte vaadata. Foto Kalev Tomingas

Küllap suudab laps teid peagi üllatada ka teadmiste ning tähelepanekutega Carlo Crivelli, André Deraini, Hans Holbein noorema või Victor Vasarely loomingust, samuti õpib noor kunstihuviline looma asjakohaseid seoseid kunstiajaloo ja tänapäevase visuaalse maailma vahel.

Raamatu autor on veendunud ning veenab ka meid, et kunsti armastavast ja mõistvast lapsest kasvab palju huvitavat, nutikam, tegusam, loovam ja rõõmsam täiskasvanu, kes oskab hinnata nii enda kui teiste loomingut ning märgata ilu meie ümber.

Kunstilugu lastele

Ajalooline rännak kuulsate kunstnike ja kunstivoolude juurde
Gabriel Martín Roig
96 lk
kõva köide
lisad: 16 reprot ja kokkupan-
dav molbert

Kõikjal koos „TEA entsüklopeediaga”

Äsja ilmus uue, „TEA entsüklopeedia” 1. köide ja avanes ka e-Entsüklopeedia internetis. Ligi kolmesaja autori ja toimetaja ühistöö on jõudnud tänaseks igasse maailma nurka. Suur rahvuslik teabeallikas, millest esialgu, tõsi küll, on ilmunud vaid tähestiku algusosa, on kergesti kättesaadav kõikjal, kust internetti pääseb.

Üha enam eestlasi õpib ja töötab maailma eri paigus. Juba esimesed päevad on näidanud, et tuhanded uudistajad ülekogu maailma kasutavad e-Entsüklopeediat, nende hulgas ka paljud eesti keele ja kultuuri huvilised välismaalt.

ilmumas

Aknalaua Juss ja sõbrad

Jõulunäidend
Paul-Eerik Rummo
kunstnik
Ülle Meister
40 lk
kõva köide

Jõulunäidend „Aknalaua Juss ja sõbrad” on lugu ühest sussist ja tema sõpradest, kes ööpimeduse varjus oma elu elavad ja kõige ümbritseva vastu huvi ilmutavad. Aknalaua Juss on uus suss ega taipa, miks ta peab jõuluajal just aknalaual passima, ning Unejutumees viib ta rännakule läbi aastaegade.

ilmunud

Pille-Riini lood

Ellen Niit
kunstnik
Everi Vähi
88 lk
kõva köide

Ellen Niidu esimese lasteproosaraamatu uute illustratsioonidega korustrükk. Armastatud lastekirjaniku paeluv jutustus „Pille-Riini lood” räägib viieaastasest tüdrukust, kellel on väikesed päikesetäpid silmades ja kaks kikkis patsi ning kes vahel on hea ja vahel paha ka. Tüdrukuke elab koos oma lähedastega kodusoojust õhkuvat päris- ja mänguelu, kus igas päevas on omad üllatused.

Kas TEAte?

TEA Kirjastus on välja andnud Oskar Lutsu kaks populaarset teost – „Nukitsamees” (2007) ja „Kapsapea” (2008). Kumbas raamatus on toodud muredsonade seletus keeleteadlaselt Helmi Neetarilt?

Vastused saatke TEA Kirjastusse meili teel info@tea.ee või postiaadressil Liivalaia 28, Tallinn 10118. Õigesti vastanute vahel loositakse välja viis lasteraamatut omal valikul. Võitjate nimed avaldatakse TEA koduleheküljel www.tea.ee.

Õige vastus augustikuu küsimusele: TEA koolisõnastike sarjas on kokku ilmunud kaheksa sõnastikku.

Põnev retk bakterite maailma

Helle-Mai Arro

Kogu maailm on täis mikroobe: baktereid, viirusi, mikrooseeni ja algloomi. Algloomadest kõnelevad raamatud on enamasti mõeldud täiskasvanutele, aga ka pisemat lugejat huvitab kindlasti, millised mikroobid välja näevad, millist mõju nad inimesele avaldavad ning kuidas nendega toime tulla.

2008. aastal Soome Haridusministeeriumi parima aineraamatu preemia saanud „Taibupõnn bakterite maailmas” on just selline lihtne ja lapsesõbralik raamat, mis väikestele (ja miks mitte ka suurematele) teadmisjanulistele inimestele bakterimaailmas toimu-

Lustakas Taibupõnn õpetab baktereid tundma.

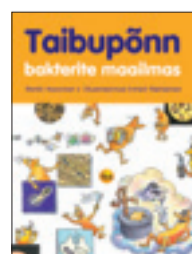
Illustratsioon Irmeli Matilainen

vat selgitama sobib.

Kas oskate arvata, et kui ostate poest poolteist kilo apelsine, siis kaalub ost niisama palju, kui kaaluvad kõik ühe inimese kehas elutsevad bakterid kokku? Aga kas teate, milline bakter põhjustab kurgumandlipõletikku, miks inimene aevastab või mis on kodu rüppeim ese? Taibupõnn teab ega ole kitsi oma teadmisi jagama. Lugejale selgitatakse muu hulgas, kuidas tekib toidumürgitus, kuhu läheb kanalisatsioonivesi, miks ei tohi nina nokkida ning palju muud elulist ja olulist.

Professor Pentti Huovise lihtsat ja ladusat teksti täiendavad Irmeli Matilaine lõbusad ja õpetlikud illustratsioonid, mis on raamatu omaette väärtus. Taibupõnni lustakas tegelaskuju käib

lugejaga kaasas arsti juures, uudistab vanasse koolimajja tekkinud majaseent, aitab pesta nõusid ning on osaline kõigi muude tegevuste ja olukordade juures, millega raamatus kokku puututakse. Ilusad selged pildid on suureks abiks, et selgitada ka lapse jaoks keerulisemaid asju.

Taibupõnn bakterite maailmas

Pentti Huovinen
kunstnik
Irmeli Matilainen
64 lk
kõva köide

ilmunud

Umbes ülehomme Marta Karu
216 lk

köva köide

„Kas mõne inimese elu on üldse muretu? Algusest lõpuni. Et ei juhtugi mingeid alan-

davaid asju ja saad vanaks nii, et sa kordagi ei ole nutnud niimoodi, et silmad paistetavad kinni või et sa karjud teise inimese peale hääle kähedaks. Või langed põlvili teise inimese ees, mis sest, et oled just endale öelnud, et alates tänasest see enesealandamine lõpeb ja sa oled temaga uhke ja põlglik. Ann poleks iial arvanud, et Antonist lahkumises jääb temast nii vähe järele. Et ta ei oska enam iseseisvalt mõelda, olla ega tegutseda.”

Taeva võrk on lai

Lian Hearn

tõlkinud

Juhan Habicht
552 lk

köva köide

„Taeva võrk on lai” on ühtaegu esime-

ne ja viimane Otori lugude raamat, mis suleb ringi ja alustab Otori kummalise ja ilusa maailma tutvustamist lugejale. Raamat viib meid kujuteldavasse keskaegsesse Jaapanisse, mille silmipimestavalt kaunil maastikul leivad aset julmad võimuvõnged ja kirglikud armastuslood.

Kadunud armu meri

Santa Montefiore

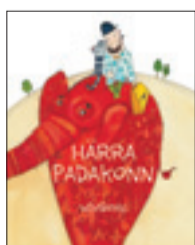
tõlkinud

Piret Orav
sari „Varrakuajaviiteromaan”
344 lk

köva köide

Oma suved veedab

Celestria alati Cornwallis, perekonnale kuuluvas häärberis. 1958. aasta suve kõrghetkeks on ball ja kaunis Celestria ootab, et saaks oma flirtimisostust poiste peal harjutada. Ent piduõhtu lõpeb katastroofiga. Celestria vanaisa õhutab neidu detektiivimängima ja hämmastavatele juhtumistele selgitust otsima.

Härra Padakonn

Wimberg

kunstnik

Katrin Ehrlich
48 lk

köva köide

Ühes tavalises linnas asub tavaline

maja, mille elanikud samuti on tavalised. Kuid tavaline ainsana ei ole härra Padakonn, kel kodus korter 100 on! Ta pole ülilühike või siis imepikk. Oh ei! See härra on muidu imelik. Ta sõidab liftis avatud vihmavarjuga, unustab jalutuskäigul oma pea rongi, otsib taga ära läinud elektrit, jagab õpetussõnu pahale poisile, proovib võluda oma korterisse tsirkust ja mängib kummitusega kabet.

Wimbergi lasteluuleraamat sisaldab kuus lühipoemi.

Carlos Ruiz Zafón Barcelonas. Foto: REUTERS/Gustau Nacarino

Unustatud Raamatute Surnuaed

Kai Aareleid

tõlkija

Kui Barcelonas istub mõnel parogipingil, müürjupil, sadamakail või tänavakohvikus võõrmaalane, kel on käes raamat, ja kui see raamat ei ole reisiuht, siis väga tõenäoliselt hoiab ta käes Carlos Ruiz Zafóni romaani „Tuule vari”. Raamatuga võrdset müügiedu on hispaaniakeelsete autorite teostest nautinud vaid Marquize „Sada aastat üksindust” ja Cervantese „Don Quijote”.

Zafonomaania

Kui „Tuule vari” (*La Sombra del Viento*), Ruiz Zafóni ühtekokku viies ja esimene täiskasvanud lugejale kirjutatud romaan 2001. aastal Hispaanias ilmus, juhtus temaga sama, mis paljude teiste uute, paljulubavate teostega: see sai kriitikutelt kiitvaid arvustusi, teenis mõned preemiad, seda saatis mõdukas müügiedu. Ent siis hakkas tööle jõud, mis on palju võimsam kui press või pjedestaalid: suust suhu levivad soovitusel, mis kandusid nagu värsket puhang esmalt läbi Barcelona kääniliste tänavate, kogusid seejärel tuure terve Hispaanias, ning raamatu ilmudes teistes keeltes (neid on tänaseks juba üle kolmekümne), sai temast pea kõikjal armastatud ja ostetud teos.

„Tuule vari” pole mitte ainult meisterlikult kirjutatud lugu, mis haarab juba esimesest peatükist – see on ühtlasi austusavaldus autori sünnilinnale Barcelonale ja ühele kadunud ajale, ning sama palju ka vanade raamatute hääbuvale ja ometi surematule maailmale, olles omamoodi kummardus kõigile neile, kes seda elus hoiavad.

Tuule vari

„Tuule vari”, mille sündmused langevad ajavahemikku 1945 kuni 1966 juustab loo Daniel Sempere, kes on sõjajärgses koolerapuhangus kaotanud ema ning avastab ühel hommikul ärgates, et ei mäleta enam tema nägu. Et poega lohutada, viib Danieli vanaraamatukaupmehest isa ta Unustatud Raamatute Surnuaeda – salapärasesse raamatukogusse, mida hoiavad elus Barcelona haruldaste raamatute kaupmehed, ning kuhu on varjule toodud

raamatud, mille maailm on unustanud ja mis ootavad seal, et keegi neist jälle hooliks. On tavaks, et kui keegi tuleb esmakordselt sellesse paika, saab ta valida endale tollest riulite labürintist ühe raamatu, mille võtab oma kaitse alla, andes lubaduse kanda hoolt, et see mitte ialgi ei kaoks, vaid elaks igavesti. Raamat, mille Daniel välja valib – või raamat, mis valib välja Danieli – on kellegi Julián Caraxi romaan „Tuule vari”. Püüdes salapärase autori kohta rohkem teada saada, paotab Daniel ukse ühte Barcelona süngesse saladusse, ning märkamatuks on nii tema kui ka tema lähedased saanud osaks sellest loost, muutunud etturiteks mängus, mis ei sõltu enam neist endast. Peategelase täiskasvanuks saamise ja armastuse lugu kulgeb kõrvuti minevikust kooruva nukra looga hukule määratud armastusest, vihkamisest ja kättemak-
sust, seda kõike gootiliku põnevusromaanis võttes.

Ingli mäng

Tänavu aprillis ilmus Zafóni uus romaan „Ingli mäng” (*El Juego del Angel*), mis anti Hispaanias välja enneolematu esmatrükiarvuga miljon eksemplari. Uues romaanis võib kohata „Tuule varjust” tuntud paiku ja tegelasi: näiteks eespool mainitud Unustatud Raamatute Surnuaeda või Sempere pere raamatupoodi selle ümber tiirleva kirju seltskonnaga. Zafón on lubanud kirjutada kokku neli romaani, Barcelona-tetraloogia, mis oleksid ta enda sõnusi justkui neli erinevat ust labürinti, mille keskmes asub Unustatud Raamatute Surnuaed. Ses mõttes ei saa ka „Ingli mängu” pidada päriselt „Tuule varju” eellook.

Zafóni raamatutel on lisatähendus neile, kes tunnevad või armastavad Barcelonat, olgu tänapäevast või minevikulist, olgu vanade paleede ja katedraalide või Gaudi unenäoliste ehitiste ja maailmanäituste Barcelonat. Neile, kes imetlevad seda linna, mis „on nagu nõid: poeb su naha alla ja rööbib su südame ilma et sa seda tähelegi paneksid,” nagu tabavalt väljendub üks „Tuule varju” tegelastest.

Zafóni loodud maailm on koguni nii tõeline, et mõnel lugejal on raske uskuda, et paigad, mille autor on paigutanud mõnda konkreetsesse paika Barce-

lonas, elavad tegelikult ainult tema raamatutes. Ühes usutluses jutustas Zafón, kuidas kord tulnud autogrammiõhtul tema juurde mees, kes laotas lauale lahti Barcelona kaardi ning palus, et kirjanik märgiks sinna, kus täpselt asub Unustatud Raamatute Surnuaed, kuna ta sooviks seda külastada. „Aga seda ju ei ole olemas,” vastanud Zafón. „Kuidas ei ole? See peab olemas olema...” olnud mees hämmingus.

Raamatu ja roosi häll

Kuna 1964. aastal sündinud Zafón on pärit Barcelonast, seega Katalooniast, ent kirjutab hispaania keeles, elades juba aastaid suurema osa ajast Ühendriikides, on ehk kõige täpsem nimetada teda Barcelona kirjanikuks. Kui mõelda kõigist neist suurtest, kes on kirjutanud surematuks Londoni või Moskva, Veneetsia või Peterburi, Pariisist rääkimata, siis võib sellesse loetelusse julgelt lisada Carlos Ruiz Zafóni, kes on kirjutanud elavaks Barcelona.

Teame, et jüripäeval, 23. aprillil tähistatava raamatu ja roosi päeva mõttes 1930. aastatel välja keegi Barcelona raamatukaupmees sooviga müüa rohkem raamatuid ja tuua inimesi kirjanduse juurde. Tuleb tunnistada, et see kaupmees võiks vabalt olla tegelane „Tuule varjust”. Ometi on Zafóni Barcelona kaugel pidupäevast ja päikselisest rooside ja raamatute linnast. Zafóni Barcelona on tuhja taeva alla aheldatud üksildaste inimeste linn, millesse kõigest immitseb valgust ja kus isegi selgetel, pilvitutel päevadel on õhus seletamatut nukrust, mis näib nõrguvat välja seintest, tänavakividest, linnast enesest. Linn, mida võib leida udustelt mustvalgetelt fotodelt ja mida enam ei ole. Või siis on – raamatutes nagu „Tuule vari”.

Tuule vari

Carlos Ruiz

Zafón

tõlkinud

Kai Aareleid

517 lk

köva köide

ilmunud

Lindude rände atlas Dr Malcolm
Ogilvie

tõlkinud

Olav Renno

176 lk

köva köide

Miljardite lindude

iga-aastane ränne on üks looduse suuremaid mõistatusi ja aukartust äratavaid vaatamänge. Rohkelt illustreeritud „Lindude rände atlas” jälgib rohkem kui saja linnuliigi rändeteekonda nii põhja- kui ka lõunapoolkeral. See kaunis raamat rõõmustab kõiki loodusesõpru, kes soovivad aru saada lindude rändest, ühest looduse suurtest imedest.

Ingli õnnistused

Kaardid püha

juhatuse ja

mõtteilmutusega

Kimberly

Marooney

tõlkinud Anne

Veskimeister

See kaartidest ja raamatust koosnev kaunis komplekt annab võimaluse luua tervendav, armastav ja toimiv ühendus inglite kuningriigiga. Komplektis on 44 ingliskaarti iga inglise nime ja missiooniga. Iga inglise olemust on täpsemalt kirjeldatud juhendavas raamatus, et lugeja saaks neid sügavuti tajuda ja nende abil oma elu kujundada.

1001 filmi, mida peab elu jooksul nägema

peatöötaja

Steven Jay

Schneider

960 lk

köva köide

uuendatud

kordustrükk

On filme, mida lihtsalt ei tohiks vaatamata jätta. Selles raamatus oleva filmivaliku alus on ajalooline, vaataja ja kriitikute poolne tunnustus. Informatiivsed ja köitvad arvustused rahvusvaheliselt tunnustatud kriitikutelt muudavad „1001 filmi” asendamatuks teatmikku igale filmisõbrale.

Maitse-, lõhna- ja ravimtaimed

Peter McHoy,

Pamela Westland

tõlkinud

Thea Kull ja

Malle Leht

224 lk

köva köide

Rohkete illustratsioonidega

raamat räägib tänapäeva kõige populaarsematest ja levinumatest taimedest. Raamatus on liikide kataloog enam kui 80 liigiga, mis on valitud nende kasulikkuse järgi nii köögis kui aias. Iga liigi kohta on kirjas taime tüüp, paljundamise viis, kasvatamisnõuded, kasutamise võimalused ja kasutatavad taimeosad. Samuti on siin hulk retsepte ja palju nõuandeid kosmeetika, koduste ravimite ja kaitsetöö kohta.

Kirglik sekkuja John le Carré

Krista Kaer

Kui külm sõda lõppes ja Berliini müür varises, ennustati, et tööta jäävad kõik niinime-tatud spioonikirjanikud, kes külma sõja aegsest kuumast luuretegevusest raamatuid kirjutasid. Võib-olla mõnega see juhtuski, kuid mitte le Carréga, kes oli loonud ilmselt tolle aja kõige dramaatilisema vastasseisu, Smiley ja Karla varjatud võitluse. Le Carré Smiley-triloogia on saanud juba klassikaks ning Smileyt – endassetõmbunud, ülitäpset, laguneva isikliku eluga ja hiilgava mõistusega analüütikut – peetakse üheks 20. sajandi kõige huvitavamaks kirjanduslikuks kujuks. Nendest romaanidest on tehtud telesarjad ning tulekul on ka uus film.

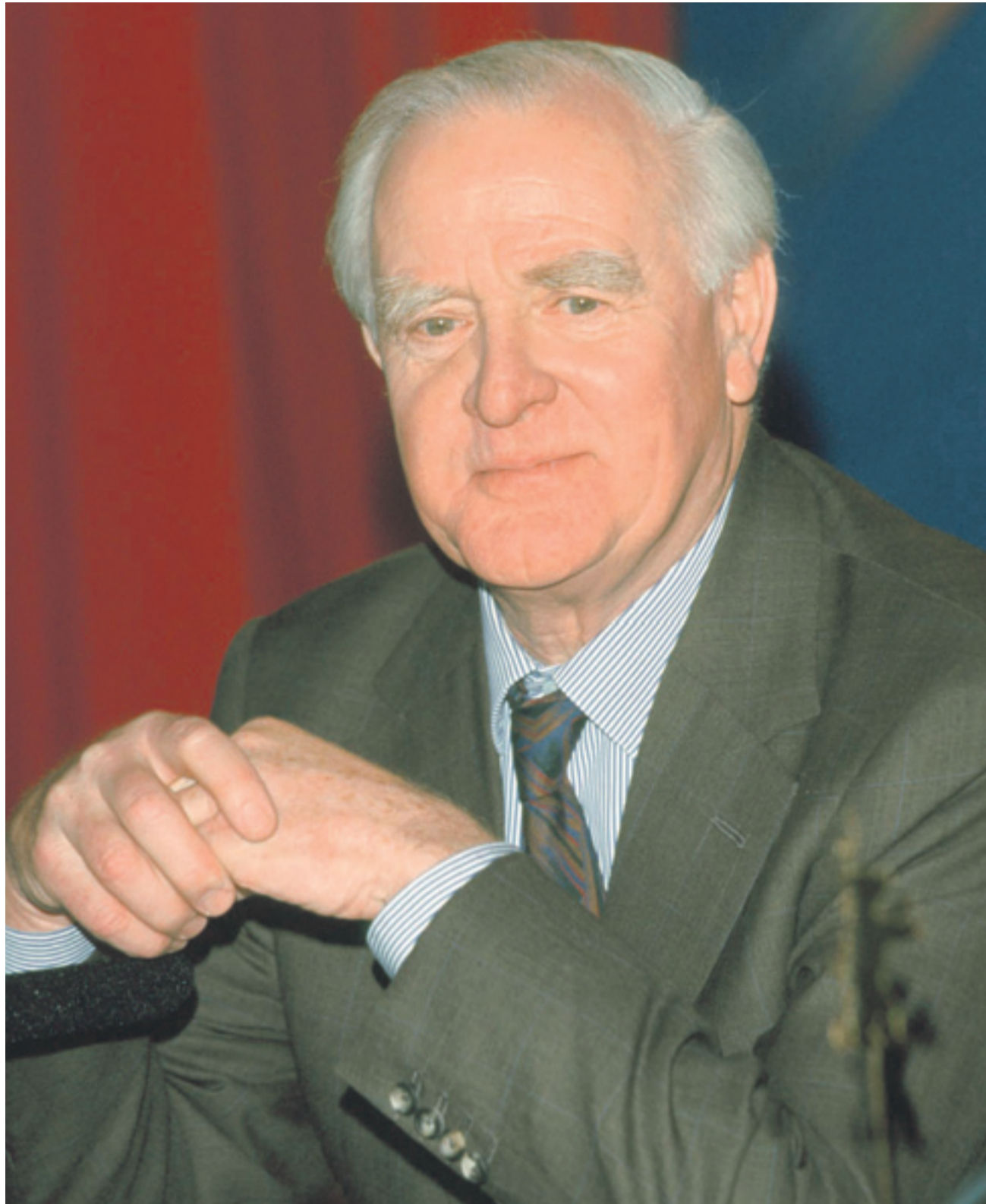
Tavalised inimesed versus suurkompaniide huvid

Le Carré puhul sai peagi selgeks, et ta kasutab küll põnevuskirjanduse vormi, kuid tema raamatud on ületanud žanrikirjanduse piirangud. Tema süžeede põnevus tuleb mitte niivõrd sündmustiku arengust, kui loo psühholoogilisest küljest. Ta vastandab tavaliste inimeste töekspidamised ja püüdlused riikide ja suurkompaniide huvidele ning konflikt tekib just sellelt pinnalt. Seepärast pole ka ime, et tema puhul Nõukogude Liidu kokkuvarisemine teemade lõppu ei tähendanud. Üsna loomulik oli ka see, et le Carré pööras pilgu Aafrikale ning sellele, kuidas Lääs seda oma huvides ära kasutab. „Ustavas aednikus”, mida peetakse le Carré üheks kirglikumaks romaaniks, vaatleb ta Lääne ravimifirmade tegevust Aafrikas ja selle katastroofilisi tagajärgi. „Misjonilaulus” on teemaks Kongo.

Briti luure Aafrikas

„Misjonilaul” on le Carré esimene mina-jutustajaga raamat. Selle peategelane on naiivse võitu Bruno Salvador, keda tuntakse enamasti Salvo nime all. Ta on geniaalne lingvist, kes lisaks mitmetele Euroopa keeltele valdab vabalt ka kõiki Ida-Kongo vähemtuntud keeli. Oma keelealase andekuse päris ta isalt, katoliku preestrilt, kelles voolas nii iiri kui ka prantsuse verd. Ta ema oli ühe Kongo hõimupealiku tütar ning temalt päris Salvo silmapaistvalt hea välimuse. Varakult orvuks jäänud Salvo sattus Inglismaale, kus tal õnnestus tänu oma keelealasele andekusele hiilgavalt ülikool lõpetada ning saada tööd tiptõlgina. Järgnes abielu ühe tabloidilehe heast perekonnast ajakirjanikuga ning näis, et lõpuks ometi tunneb elust vintsutatud laps jalge all kindlat pinda.

Siis aga selgub, et tema keeleoskust vajab ka Briti luureteenistus. Keegi härra Anderson värbab ta kõigepealt kuulama pealt mitmeid „sihtmärke” Aafrikas, kuid hiljem avastab ta, et tal seisab ees sõit Kongosse, valepass taskus. Salvo on aus Briti kodanik ning ta soovib südamest head teha. Ta püüab panna oma naist avaldama artiklit Ida-Kongo olukorra kohta, aga tulemus on üsna naeruväärne. Pilkude tasandil tekib Salvol ka side Kongost pärit halastajaõe Hannahga ning seejärel võtab ta elu juba hoopis teise pöörde.

John le Carré. Foto: Ronald Siemoneit, © REENTS/SIEMONEIT/CORBIS SYGMA

Iseseisvuse tulemus – riigipöörded ja veresaunad

Le Carré ei hoiu kokku värve, kirjeldades seda, millises olukorras on Kongo, millel oleksid ometi kõik looduslikud eeldused õitsvaks maaks kujuneda. Riiki on aga iseseisvuse saavutamise alates laastanud pidevad sõjad, riigipöörded ja veresaunad. Hinnangute kohaselt on nende sõdade jooksul hukkunud neli miljonit inimest. Ning nendes õnnetustes ja hädades võib sageli näha ka Lääne kätt, sest loodusvarad on jätkuvalt ahvatlevad ning ahnusel pole piire.

Nii satub ka puhtsüdamlik Salvo silmitsi olukorraga, kus ta jälgib riigipöördede kavandamist. See riigipööre peaks tulema kena ja mõistlik ning pukki peaks saama juht, kes kas või jõuga demokraatiat edendama hakkab. Paraku ei pruugi need kavatsused sugugi realiseeruda ning niisuguste sündmuste käigus kasutatakse ära ja heidetakse kõrvale just sellised inimesed nagu Salvo. Nii võibki öelda, et ühelt poolt on tegu Salvo aeglase nägijaks saamisega, teiselt poolt aga niigi laostatud maa küünilise ärakasutamise.

Briti kriitikute arvates on raamatus kirjeldatud sündmused saanud ainet

ühel teisest riigipöördetest, mida püüdsid 2004. aastal läbi viia endised SAS-i sõdurid ja Lõuna-Aafrika palgasõdurid, kelle toetajate seas oli mitmeid poliitikategelasi, sealhulgas ka Mark Thatcher. Riigipööre kavatseti läbi viia Ekvatoriaal-Guineas ning sealse inimsööjast türanni asemele taheti võimule aidata nukuvalitsuse president, kes oleks pärast seda andnud suure osa maa naftavarudest kompanii käsutusse, mida tunti „Sündikaadi” nime all. „Sündikaat” on ka „Misjonilaulus” riigipööret kavandava seltskonna nimi.

Kirjanduse südametunnistus

1931. aastal sündinud le Carré ei ilmuta mingeid väsimuse märke. Tal on alati olnud imeline oskus tunda ära olulised probleemid ning neid oma teostes kajastada. Tema raamatutes on tavaliselt paigas kõik üksikasjad ning iga teose kirjutamisele eelneb põhjalik uurimistöö. Ta ei kirjuta kunagi pealtvaatajana, vaid ta raamatud on täis kirglikku viha ülekohtu, ebaõigluse, alatuse, ahnuse ja silmakirjalikkuse vastu. Teda on ka nimetatud kirjanduse südametunnistuseks. Just nimelt kirjanduse, sest le Carré ei kirjuta mitte publitsistikat, vaid haaravat ja suurepärase stiiliga ilukirjandust.

Misjonilaul

John le Carré
tõlkinud
Riina Jesmin
352 lk
kõva köide

ilmunud

Kuuba südames
Mart Laar ja
Andres Herkel
144 lk
kõva köide

Autorid vaatlevad Kuuba kommunismi kujunemist ja tänapäeva, kirjeldades erilise kaasaelamisega vabadusvõitlejate maailma ning isiklike kokkupuuteid nendega.

Mart Laari ajalooline ülevaade hõlmab Kuuba arenguid viimase saja aasta jooksul. Andres Herkel kirjeldab oma essees viit seiklusrikast päeva eelmise aasta augustis, mil ta käis Havannas dissidentidega kohtumas.

Hitleri viimased päevad

Bernd Freytag
von Loringhoven
tõlkinud
Mirjam Lepikult
144 lk
kõva köide

Kui 2005. aastal ilmus prantsuse keeles teos pealkirjaga „Hitleriga punkris”, pälvis see koheselt laialdast tähelepanu: raamat sisaldab mehe mälestusi, kes oli üks Hitleri viimaste päevade viimaseid tunnistajaid. Üheksa kuu vältel, 1944. aasta juulist 1945. aasta aprillini kohtus noor staa-biohvitser Bernd Freytag von Loringhoven Hitleriga pea iga päev, põgenes punkrist ühena viimastest.

Mees, kes varastas Kristuse

Edwin
Alexander
tõlkinud
Anne Kahk
320 lk
kõva köide

See põnevuslugu viib lugeja seiklema rahvusvahelise salanõu, mõrvade, põnevuse, traagiliste sündmuste ja eradetektiivide maailma. Romaani alus on Hitleri meie päevini säilinud kirjalikud korraldused toimetada Saksamaale väärtuslikke kunstiteoseid. Raamat jutustab loo ühest sellisest varastatud kunstiaardest ja sellest, kuidas see mõjutas ühe süütu perekonna ja rahva saatust.

Õine vahtkond

Sergei
Lukjanenko
tõlkinud
Tanel Rõigas
F-sari
336 lk
kõva köide

Hea ja halva vastasseis – kas kuulumine õigele poolele teeb sinu teod automaatselt õigeks? Kui vastasteks on vampiirid, nõiad ja manatargad, kas neid võib küsimata hävitada? Sergei Lukjanenko juba klassikaks kujunenud romaan kirjeldab maailma, mida tavaline inimene ei näe; maailma, mis on hoolimata mustast ja valgest maagiast nukralt tuttav ja võib eksisteerida siinsamas. Seikluslikust raamatust on tehtud ka samanimeline film.

Nüüd on see hetk igaveseks läinud!

Kristel Kaljund

tõlkija

Raamatulettidele on jõudmas viimaste aastate saksakeelse kirjanduse tippteos: Daniel Kehlmanni Saksamaal kolm aastat edetabelites püsinud, praeguseks originaalis poolteist miljonit eksemplari müünud ja neljakümnesse keelde tõlgitud „Maailma möötmine”, millest kirjutades on saanud tavaks viidata maagilise realismile ning mille mängulisusele, absurditajule ja peenele huumorile on raske võrdset leida.

Saksa romaan... Lugeja ootab kindlasti sügavust ja põhjalikkust – ja leiab seda. Filosoofiat – sedagi jagub, kaalukaid peategelasi – loodusteadlaste Alexander von Humboldti ja Carl Friedrich Gaussi nimi peaks olema ka eesti lugejale tuttav. Ajalugu ja fakte – kuigi vahel ootamatusse konteksti seatud, on raamatulood tõepoolest üks võimalik ajaloolise tegelikkuse versioon. Autor on küll leiutanud ja fantaseerinud, kuid ajalooallikatega vastuollu läinud ei ole, ning intellektuaalsest igavlemisest pole raamatus jälgegi. Peale selle pakub raamat hulganisti huumorit, sürrealistlike olukordi, lustakaid seiklusi, ootamatuid pöördeid. Kohati võib öelda, et selle sügavamõttelise romaani tegevus areneb märulifilmi kiiruse ja dünaamikaga, mis on tekitanud hämmastust saksa kirjanduskriitikutes, kuid võlu-

nud lugejaid.

Raamat on fiktiivne topeltbiograafia, mis käsitleb Humboldti ja Gaussi elu, esitades seda raamjutustusena: 1828. aastal kohtuvad vanad, kuulsad ja ekstsentrilised teadlased Berliinis loodusteadlaste konverentsil. Sealt edasi hargnevad tegelaste elud rööbiti, peatükk peatüki haaval lapsepõlvest läbi mehepõlve vanaduseni. Geniaalne Gauss veedab peaaegu kogu elu Göttingenis, leiutades, armudes, leiutades, abielludes, leiutades, saades lapsi, leiutades. Tänu tema tegevusele matemaatika, astronoomi ja füüsikuna, maailma möötjana kirjutuslauda taga muutub inimeste arusaam maailmast pöördumatult.

Väsimatu ja laia profiiliga teadlane Humboldt mõõdab samuti maailma, kuid tema rahutu hing paneb ta läbi käima poolt maailma (Lõuna-Ameerikas on ta praeguseni kuulsaimgi kui Euroopas!), uurides, katsetades, järele proovides, korrespondeerides, organiseerides ja samas valgustusajastu moraali lippu kõrgel hoides – ning oma tegevuse kaudu omakorda teadaoleva maailma piire nihutades.

Daniel Kehlmann, 1975. aastal sündinud Saksa-Austria kirjanik (võib-olla peitub just viimases tema sädeleva kerguse saladus?), oli menuteose ilmumisehetkeks avaldanud juba viis romaani, mida oli saatnud debüütkir-

Daniel Kehlmann. Foto: Sven Paustian//Agentur Focus

janiku keskmisest suurem edu. Praeguseks on ta selle kõrval avaldanud ka kaks esseekogumikku. „Maailma möötmine” pretsedenditult edu võib Eesti kontekstis võrrelda Kivirähki „Rehepapiaga” – pealegi tegelevad mõ-

lemad romaanid humoreskse ja kõvera identiteediloomega, mida Teise maailmasõja taaga all kannatavad sakslased vajavad samavõrd kui nõukogude minevikuga maadlevad eestlased. Pealegi on naer terviseks!

ilmunud

Lapsevanematele erivajadustega lastest

koostanud
Marika Veisson
78 lk

pehme kõide

Kogumik on mõeldud lapsevanematele, kellel on erivajadustega laps, ning kõigile teistele huvilistele.

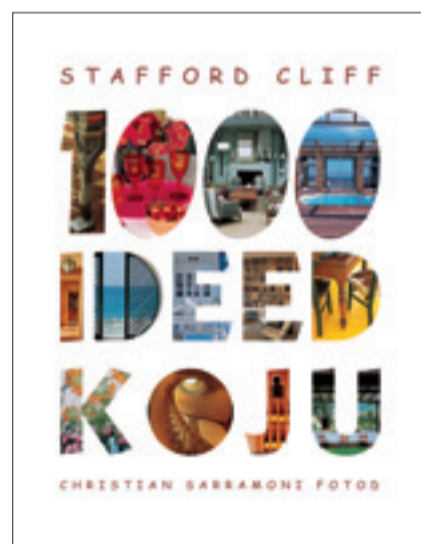
Esimene, koostaja artikkel keskendub vaimupuudega lastele, antakse lühike ülevaade ka lastest, kellel on Downi sündroomi või autismi diagnoos. Lühidalt on kirjeldatud tserebraalparalüüsi ja tähelepanupuudulikkusega laste iseärasusi. Eraldi peatükk on andekatest lastest.

Airi Püss annab ülevaate kurtidest ja kuulmislangusega lastest ning asjaomaseid soovitusi vanematele ja õpetajatele. Airi Püss on aastaid töötanud kurtide ja vaegkuuljatega ning on Tallinna Heleni kooli direktor. Pikem kirjutis pimedate ja vaegnägijate kohta pärineb eripedagoogika magistrilt Anne Kõivult, kes on 35 aastat töötanud Tartu Emajõe koolis.

Kõnepuudega lastest ja laste kõnearendamisest kirjutab magister Tiit Tammemäe, kes on aastaid töötanud logopeedina ja on paljude kõne uuri- ning arendamise materjalide autor.

MAALEHE RAAMAT

www.mlraamat.ee

1000 ideed koju

Stafford Cliff
tõlkinud Mari Vihuri
208 lk
kõva kõide

Kodud peegeldavad meie elustiili ja harjumusi, muutuvad koos meiega elu eri etappidel. Iga valik kõneleb midagi meist endast.

Maailma eri paigus on loodud imetusväärseid ning fantastilisi kodusid. Hiilgav prantsuse fotograaf Christian Sarramon on üle 30 aasta jäädvustanud omamõõdulisi kodusid maailmas. Käesolev raamat kõrvutab need võrreldes pildid kaleidoskoopiliselt, moodustades suurepärase ülevaatliku inspiratsiooni ja ideede kogumise allika. Pilte on klaasurki suletud tuleasemest ja võluvatest pörandamustritest lae alla raiutud uue akna ja õues asuva söögitoani.

Samas sarjas ilmunud „1000 ideed aeda”.

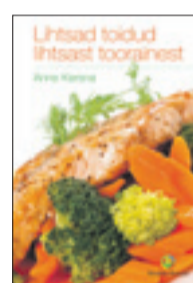

Väikekasvuhoone

Eva Schumann, Gerhard Milicka
tõlkinud Leopold Meensalu
352 lk
kõva kõide

„Tänapäevaste tehniliste tingimuste juures võib kasvuhoone meigi kliimaoludes kujundada nagu väikeseks oasiks, hubaseks puhkepaigaks taimede keskel,” märgib oma eessõnas aastaid selles valdkonnas edukalt praktiseerinud tõlkija Leopold Meensalu. Raamatu peamised märksõnad on väikekasvuhoone asukoht ja materjalid, kasvuhoone ehitamine ja sisustus, aednik kasvuhoones, mikrokliima, mullad, substraadid, väetised. Juttu on istikute kasvatamisest, köögiviljade, maitsetaimede, lõikelillede ja eksotiliste viljade kasvatamisest. Aastaring kasvuhoones, kuidas talvituvad konteineritaimed.

See on kõige põhjalikum praktiliste juhenditega raamat kasvuhoonest, mis seni eesti keeles ilmunud.

Lihtsad toidud lihtsast toorainest

Anne Kersna
96 lk
kõva kõide

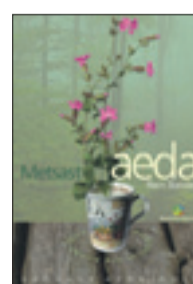
Selle raamatu järgi on lihtne tervislikku toitu valmistada. Kõik vajalik on hõlpsasti kättesaadav aias, turult või tavalisest toidupoes. Kokku sobitatud retseptide järgi saab valmistada toite suppidest magusroa või küpsetisteni, järgides pisut ikka meie oma traditsioone ja maitset.

Vähetatud marjad aias

Robert Piir
240 lk
pehme kõide

Raamat on mõeldud hobiaednikele silmaringi laiendamiseks ning katsetamiseks. Siin on kirjeldatud kümme marjakultuuri, millest kui dekoratiivpöösastest on ehk ka varem kuulnud, kuid mitte kui marjapöösastest. Raamatus kirjeldatakse kultuuri päritolu, bioloogiat, paljundamisvõtteid, hooldamist, viljade keemilist koostist, nende väärtust ja kasutamist loodusravis vallas.

Metsast aeda

Rein Sander
sari „Arukale aednikule” 1
96 lk
pehme kõide

Uue sarja esimesest raamatust leiab üle 40 loodusliku taime, mida tasub tuua metsast aeda kasvama. Nende hulgas kaunid õied ja huvitava tekstuuriga taimi, varju taluvaid ning neidki, kes eelistavad kasvada jalgpildi vees või kel võimas ravivägi.

Kõik need taimed kasvavad autori Kubja ürditalus.

Raamat Eesti Vabariigile

Näitusesaalis on üle viiesaja teose, mis jagatud temaatiliselt „Riik ja rahvas“, „Loodus“ ja „Kultuur“.

Elulooraamatud on eestlastele alati meeldinud. Kõige mahukamana on taasiseseisvumisajal ilmunud „Eesti rahva elulood“ kolme köites.

Kirjandusteadlane Mall Jõgi (vasakul) oli näituse töökomisjoni kaasatud asjatundjana, Tänapäeva juht Tiina Tammer näituse idee algatajana. Andrus Maide Varrakust võis rahul olla, tema kirjastuse raamatud on väärikalt esindatud.

2.–27. septembrini on Tallinnas Rahvusraamatukogus avatud Eesti Kirjastuste Liidu ja raamatukogu koostööna valminud näitus „Raamat Eesti Vabariigile“. Näitus on pühendatud Eesti Vabariigi 90. aastapäevale.

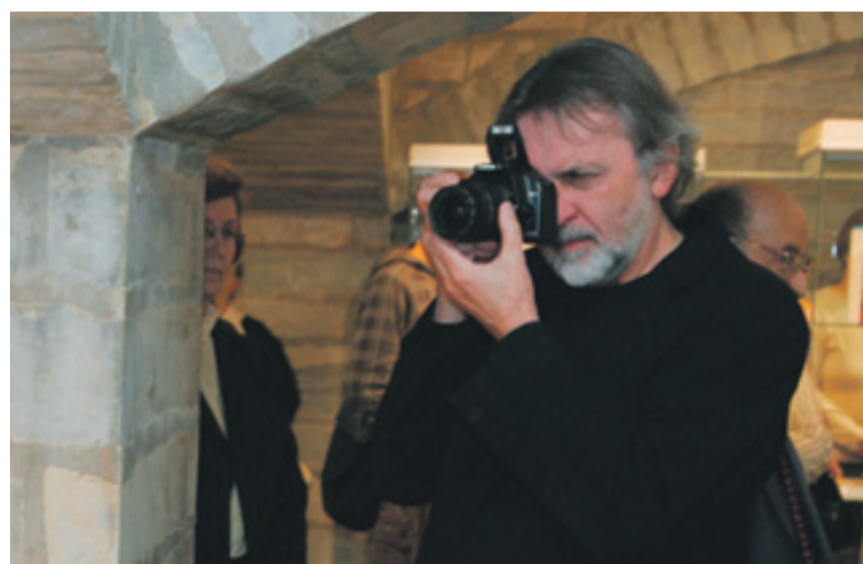
Teet Malsroosi fotod

Avasõnad ütles Rahvusraamatukogu turundusjuht Triin Soone.

Ilo direktor Sirje-Mai Pihlak oli nõuks nii raamatute valimisel kui ka paigutamisel.

Jüri J. Dubov kui kirjastuse TEA kunstiline toimetaja püüdis fotokunsti jäädvustada tublisid kirjastajaid.

Eesti Kirjastuste Liidu juhatuse esimees Kadri Haljamaa, igapäevatoos Koolibri peatoimetaja.